

Motiivi

4 • 2021 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

EKOKASVATUS

Lapset ja ilmastokriisi

UNELMISTA TOTTA

Oma talous haltuun

LUE MYÖS

Ammattiala-
foorumi
Tampereella

Elätkö
kaapissa,
hetero?

En trygg
vuxen
i skolan

AMANDA RANTANEN

TIIMIN
TÄHDEN

TÄHTIAMMATTILAISIA? -ILMIANNA HEIDÄT MEILLE

Onko sinun lähipiirissäsi Tähtiammattilaisia tai -yhdistyksiä? Ilmianna heidät meille! Ammattiliittosi JHL palkitsee Tähtiammattilaisten **gaalaillassa 29.10.** Nyt on sinun aikasi toimia, vinkkaa Tähtiammattilaisista meille. Rautaiset ammattilaiset, tulevaisuuden tekijät ja aktiiviset yhdistykset ovat ansainneet kiitoksensa!

Palkitsemme kirkkaimmin loistavat Tähdet lokakuussa Tampereella Ammattialafoorumissa.

Auta meitä löytämään:

- Tähtiammattilainen – työpaikkasi rautainen ammattilainen.
- Nouseva tähti – nuori tulevaisuuden työntekijä, joka on jo osoittanut, että hänestä kuullaan.
- Tähtityökaveri – hyvä työkaveri, jota ilman työpaikka tuntuu harmaammalta.
- Loistava työyhteisö – hyväksyvä ja kannustava työyhteisö, joka tukee jokaisen työntekijän yksilöllisyyttä ja työyhteisön monimuotoisuutta.
- Johtotähti – esihenkilö vailla vertaansa. toimii esimerkkinä muille ja edistää työntekijöiden työhyvinvointia.
- Tähtitoimija – JHL-yhdistys tai verkosto, jonka ammattialatoiminta on aktiivista ja aikaansaavaa.

Tarinassa on voimaa

Haluamme painavia perusteluja ja koskettavia tarinoita siitä, miksi juuri sinun ehdottamasi henkilö tai yhdistys on Tähtiammattilainen. Perustelut ja tarinat vaikuttavat radin valintoihin. Palkintoraati koostuu JHL:n työntekijöistä.

Julkaisemme parhaita tarinoita ja perusteluja nimettömänä Motiivissa, JHL:n nettisivuilla sekä some-kanavissa.

Toimi näin:

- jhl.fi/ammattialafoorumi2021 sivuilla on lomake, jolla voit ilmiantaa työpaikkasi tähdet 31.8 mennessä.
- Täytä lomake, kiinnitä huomiota perusteluihin ja lähetä.
- Mikäli sinulla on ehdokas useaan luokkaan, täytä jokaisesta oma lomakkeensa.

Voit ilmiantaa ehdokkaasi myös postitse.

Kerro kirjeessä

- Mihin Tähtiluokkaan ilmiannettava kuuluu
- Ehdokkaan nimi, ammatti, työpaikkakunta, työpaikka, puhelinnumero tai sähköpostiosoite
- Perustelut, miksi palkinto kuuluu ehdokkaallesi
- Liitä mukaan myös oma nimesi ja yhteystietosi

Lähetä kirje osoitteeseen:

JHL-Tähtiammattilaiset / järjestö,
PL 101, 00531 Helsinki

Ilmiantajien kesken
arvotaan yllätyspalkinto.
Voittajalle ilmoitetaan
henkilökohtaisesti.

8

Arkeologi Andreas Koivistolle vakityö on melkein kuin lottovoitto.

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

JHL ja ilmastokriisi

Liitto selvitti, miten ilmastokriisi ja sen torjuminen vaikuttavat jäsenten töihin ja työehtoihin.

Joonas Pesosen tunteet

Motiivin kolumnisti kertoo haastattelussa, kuinka opetteli ulos ahtaasta miehen mallista.

Vuosien piina päättyi

Korkeimman oikeuden mukaan lastenhoitajat eivät tuottaneet vammaa päiväkotilapselle.

– Meidän pitäisi oppia elämään enemmän luonnon ehdoilla.

PÅ SVENSKA

26

Janni Elfving ser och hör eleverna.

45

I naturen finns ingen infostress.

48

Representantskapet blickade framåt.

SISÄLTÖ

14

Humpulan ekopäiväkodissa lasten kädet saavat olla kurassa.

22

Osatyökykyisen Heini Björkin lihassairaus ei estä työntekoa.

28

Hyökkääjä Amanda Rantanen selätti syömishäiriön.

32

Tuhansia JHL:n jäseniä siirtyy uuden sote-sopimuksen piiriin.

36

Tarhaope Heini Rusanen opettaa lapsille avarakatseisuutta.

38

Kolme JHL:läistä kertoo, miten saavat rahat riittämään.

44

Lakimies Anni Santanen selventää työsyrrjinnän kiemuroita.

45

Peter Ojala vill leva hållbart och nära naturen.

46

JHL on nyt Green office, jossa vihreys on työntöön arkea.

ENSI NUMEROSSA

Maailman vahvin mies

Leffakärpäsen purema

Mielen ammattilainen

Syntyvyys nousuun

Ikääntynyt työssä

KESÄ ON TÄÄLLÄ, LUE AINAKIN NÄMÄ:

PUTTAAVA LÄHIHOITAJA

Lähihoitaja Jaakko Turtiaiselta onnistuu puttaus, mutta miten on chippi-lyönnin laita. **Sivu 20**

KESADUUNARIN VINKIT

Järjestöasiantuntija Maria Helin kertoo tärkeät tärpit onnistuneeseen kesätyökokemukseen. **Sivu 34**

TOIMISTON KESÄ

JHL ei jätä jäseniään pulaan heinäkuussakaan vaan palvelee puhelimitse. Katso tarkat päivystysajat. **Sivu 46**

JHL on vahva sote-liitto

JULKISEN SEKTORIN rakenteet ovat murruksessa. Sote-uudistuksen läpimeno pääministeri Sanna Marinin hallituskaudella näyttää enemmän kuin todennäköiseltä. Uudistukset ovat tervetulleita, mikäli palvelut ovat kansalaisten saatavilla entistä paremmin ja henkilöstön asemasta pidetään hyvä huoli.

Henkilöstöjärjestöillä on oltava hyvinvointialueilla edustus kaikissa uudistusta rakentavissa työryhmissä: vailla henkilöstön tukea ei mikään uudistus lähde liikkeelle eikä etene.

Sote-työehtosopimus (sote-tes) synnytetään viime kunta-alan neuvotteluissa. Osapuolet sopivat, että kunnallisesta virka- ja työehtosopimuksesta irrotetaan liitteet 3 ja 4. Sen sijaan soveltamisalan laajuudesta ei sovittu mitään.

JHL:n tavoitteena on kuitenkin ollut uusi laaja sote-tes. Sen piirissä tulee olla koko sote-palveluketjussa työskentelevä henkilöstö, jolle maksetaan hyvää palkkaa ja jonka työhyvinvoinnista pidetään huoli.

Sotessa moniammatillinen työ on tukipalveluhenkilöstön erityisammattityötä. Ilman tukihenkilöstöä lääkäreiden ja sairaanhoitajien on vaikea huolehtia potilasturvallisuudesta ja hoitotyöstä. Valitettavasti moniammatillisen tukipalveluhenkilöstön rekrytointi on vaikeutunut huonon palkan ja aseman vuoksi. Jopa leikkauksia on jouduttu peruuttamaan, koska tukihenkilöstön määrä on ollut riittämätön. Siksi on tärkeää lisätä myös alan koulutusta.

Siis tervetuloa hyvinvointialueet ja uusi sote-sopimus. JHL tulee taistelemaan siitä, että uudessa sote-tessissä ovat mukana kaikki sotelaiset ammattiryhmät. On ammattiliittojen yhteinen tehtävä pitää huoli siitä, että työntekijöiden tarpeilla on iso merkitys sopimusneuvotteluissa.

On aika nostaa sote-ammattilaiset sellaiseen asemaan, jolla pidetään huoli alan maineesta ja henkilöstön riittävydestä.

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

**Seuraava
lehti
ilmestyy
25.8.**

Motiivi

VASTUULLISTA
JOURNALISMIA

Julkaisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkaisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö, editoija Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Ulla Puustinen, Marina Wiik ja Samuli Launonen / Taitto ja trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakausmedia ry:n jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyyni Saarsalo Oy, puh. 044 238 0511, santeri.selin@saarsalo.fi / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / PAINO PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Neljät yt-neuvottelut

Koronavuosi on ollut raskas tapahtumajärjestäjille ja kongressikeskuksille, niin myös Tampereen kaupungin omistamalle Tampere-talo Oy:lle. Viime vuoden maaliskuun jälkeen yhtiössä on käyty neljät toiminnan sopeuttamista koskevat yt-neuvottelut.

- Kolmesta selvittiin henkilöstön lomautuksilla, neljäs päättyi huhtikuussa kahdeksan työntekijän irtisanomiseen, kertoo luottamushenkilö **Pasi Järvelä**.

Lisäksi Tampere-talon teknisen palvelun 12 työntekijää siirtyy liikkeenluovutuksella Akun Tehtaan palvelukseen syyskuun alusta, näyttämöteknikko Järvelä mukaan lukien.

Moni irtisanotuista ja siirtävistä työntekijöistä on palvellut kongressikävijöitä 20-30 vuotta. Siirtävien työt jatkuvat Tampere-talossa, mutta palkanmaksaja vaihtuu.

Akun tehdas on isoimpia tapahtuma-alan toimijoita Suomessa, ja sen ytimen muodostaa Eppu Normaali Oy ja sen tytäryhtiö Aku's Factory Ltd.

- Siirtoneuvottelut käytiin hyvässä hengessä, ja olemme jo käyneet tutustumassa ”eppuihin”, kertoo Järvelä.

Liikkeenluovutuksessa palkat ja työsuhteen ehdot säilyvät ennallaan sopimuskauden loppuun, mutta sen jälkeisestä ajasta ei ole tietoa. Akun Tehtaalla ei ole käytössä talo- tai alakohtaista työehtosopimusta, ja esimerkiksi lomien pituus perustuu lain minimiin.

Joka kymmenes JHL:n jäsen on ollut lomautettu koronapandemian aikana.

Vuorotyön riskit

Noin joka viides vuorotyötä tekevä kärsii työn aiheuttamista unihäiriöistä. Tulos käy ilmi Työterveyslaitoksen ja Helsingin yliopiston tutkimuksesta.

Unihäiriöstä kärsivät palautuvat muita hitaammin vapaajaksojen aikana ja puolet heistä on väsyneitä jatkuvasti. Lisäksi moni potee unettomuutta, joka lisää vuorotyöunihäiriön riskiä. Sen liitännäissairauksiin kuuluvat kakkostyyppin diabetes, sydän- ja verenkierto-ongelmat sekä syövät. Väsymys lisää myös tapaturma-alttiutta.

Tutkimus perustuu liki 5000 sairaalatyöntekijän työajaneurastan ja kyselytutkimukseen. Lisäksi tutkimuksessa mitattiin lentokenttätyöntekijöiden uni- ja vireystilaa.

Naisten euro 88 senttiä kunta-alalla

Kunta-ala on jakautunut poikkeuksellisen vahvasti sukupuolen perusteella, sillä sen työntekijöistä 80 prosenttia (337 000) on naisia. Miesten määrä kunta-alan tehtävissä on 85 000.

Kuntasektorilla työskentelevien naisten ja miesten palkkaero on tuntuva. Naisten säännöllisen työajan ansio oli vuonna 2019 keskimäärin 88 prosenttia miesten ansioista. Ero johtuu siitä, että naiset ja miehet työskentelevät pääsääntöisesti eri ammateissa.

Vain kuusi prosenttia työskentelee ns. tasa-ammateissa, joissa kummankin sukupuolen osuus on 40-60 prosenttia. Näitä ammatteja ovat maatalouslomittajat, ensihoitajat ja eräät opettaja- ja lääkäriryhmät.

422 000

Kunta-alalla työskentelevien kokonaismäärä on reilusti yli 400 000.

9/10

90 prosenttia kunta-alan hoitajista ja varhaiskasvattajista on naisia.

54,3%

Yli puolet kunta-alan ammateista on naisvaltaisia.

Palkkaa lomautusajalta

Pyhäjärven kaupunki maksaa lomauttamilleen työntekijöille täyden palkan lomautuksen ajalta.

Pyhäjärvi päätti lomauttaa tänä vuonna koko henkilöstönsä, noin 150 työntekijää. Lomautuksen kestoiksi määrättiin 10–14 päivää.

Osa lomautuksista ehdittiin panna jo toimeen ennen kuin kaupunki pyörsi päätöksensä. Mielenmuutos johtui opetus- ja kulttuuriministeriön korona-avustuksesta, joka olisi saatettu periä takaisin, jos kouluväki olisi lomautettu.

Järviselänne JHL vetosi kaupunkiin, jotta se kohdeltisi henkilöstöä tasapuolisesti ja luopuisi myös muiden ammattiryhmien lomautuksista. Niin kaupunki sitten tekikin.

– Positiivista on, että kaupunki myöntyi myös toiseen vaatimukseemme. Se maksoi täyden lomautusajan palkan toukokuun palkanmaksun yhteydessä niille, jotka oli ehditty lomauttaa, kiittelee puheenjohtaja **Satu Väyrynen**.

Mallia Kotkasta

Kotka on päättänyt palkita koko henkilöstönsä riihikuivalla rahalla korona-ajan aiheuttamasta lisäkuormituksesta. Palkkio on 150 euroa, ja se maksetaan runsaalle 1800 kaupungin työntekijälle.

JHL selvitti luottamusmiehille toukokuun lopulla suunnatulla kyselyllä, miten palkitseminen on toteutunut kunnissa. Alustavien tulosten perusteella vaihtelevasti.

Osassa neuvottelut ovat edelleen kesken. Vajaassa viidesosassa kuntia paikalliset neuvottelut eivät ole johtaneet henkilöstön palkitsemiseen, ja useissa kunnissa henkilöstö palkitaan ylimääräisillä liikunta- ja kulttuuriseteleillä.

Joissain kunnissa työnantaja on päätenyt palkitsemaan vain sosiaali- ja terveydenhoidossa työskenteleviä. Esimerkiksi Turku on maksanut hyvinvointitoimialalla työskenteleville 200 euron kerta-luontoisen korvauksen.

Uusi vapaa tulossa lakiin

Työsopimuslakiin on tulossa muutos, joka mahdollistaa poissaolon työstä lähiomaisen saattohoitoon takia. Kyseessä on EU-direktiiviin perustuva subjektiivinen oikeus, jonka myöntämisestä työnantaja ei voi kieltäytyä, jos sille määrätty ehdot täyttyvät.

Vapaata voi saada myös läheisen lääkärissäkäynteihin tai sairaalasta kotiutuneen omaisen hoitojärjestelyihin.

Vapaa on palkaton. Sen voi saada, jos omaisen toimintakyky on alentunut merkittävästi vakavan sairauden tai vamman takia ja hän tarvitsee avustamista tai tukea.

Uutta vapaata saa pitää enintään viisi päivää vuodessa. Vapaat voi ottaa myös yksittäisinä päivinä.

Lakimuutos on parhaillaan lausuntokierroksella. Se tulee voimaan ensi vuoden elokuussa.

2 X SOPIMUS

Heta-tes voimaan

Uusi valtakunnallinen Heta-tes astui voimaan toukokuun alussa. Se nostaa työnantajamallilla palkattujen henkilökohtaisten avustajien palkkoja 1,4 prosenttia 1. marraskuuta 2021. Sopimuskausi kestää 30. huhtikuuta 2022 asti. jhl.fi/tyoelama/tyoehtosopimukset/henkilokohtainen-avustaja-tes

Tes-neuvottelut vireille

JHL on aloittanut valmistelut kevät-talven 2022 sopimusneuvotteluja varten. Valmistelu sisältää sopimustavoitteiden asettamisen ja mahdollisten työtaistelutoimien suunnittelun vuorovaikutuksessa aktiivien ja yhdistysten kanssa.

ARZU CAYDAM-LEHTONEN

HELSINKI

132

Erityinen ääni – special voice
Toivo yhdenvertaisuudesta –
hope of parity

MIKA TABERMAN

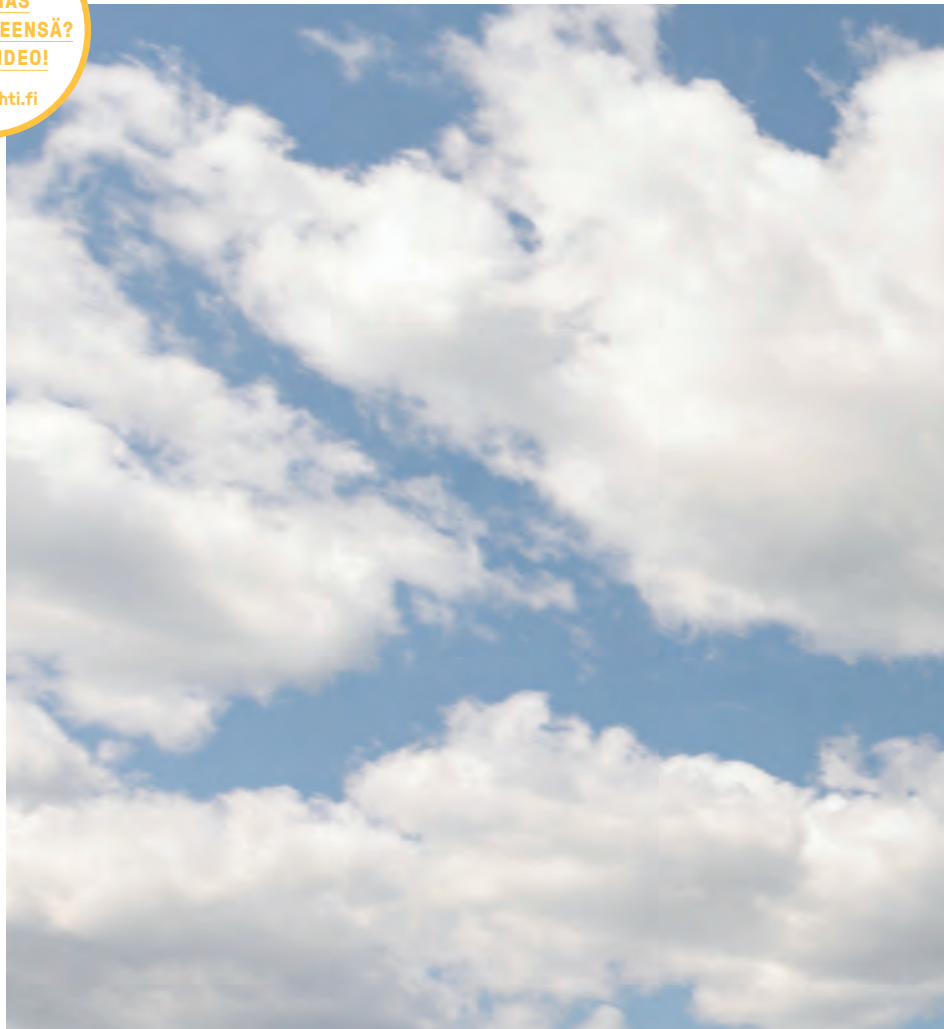
HELSINKI

221

Jokainen tarvitsee,
jokaista tarvitaan.
Tarpeettomia ei ole.

MITÄ RIKAS
KAUPIAS
JÄTTI JÄLKEENSÄ?
KATSO VIDEO!

motiivilehti.fi

Kadonnutta aikaa etsimässä

Arkeologi Andreas Koivisto haluaa avata ihmisten silmät paikallishistorialle. Hänen haaveensa on löytää Vantaalta rautakautista asutusta.

teksti Marina Wiik kuvat Wilma Hurskainen

ANDREAS KOIVISTON mielestä nykyajan ihmisten pitäisi oppia elämään enemmän luonnon ehdoilla.

ARKEOLOGI työskentelee luonnon helmassa, satoi tai paistoi. Andreas Koivisto määrittää kaivauspaikan korkeuden merenpinnasta vaaituskojeen avulla.

Vantaankoskella on helle. Hiekkatie halkeilee, ja tuulenvire käy viljapelloissa. Musta polkupyörä etenee kovaa vauhtia reittiä, jota ovat käyttäneet aiemmin myös kuninkaat ja heidän kuriirinsa.

Andreas Koivisto pysäköi mansikkamaan kupeeseen, pienen kukkulan juurelle. Lillaksen keskiaikainen kylätontti on Vantaan kaupunginmuseon arkeologin vanha tuttu. Hän johti täällä kaivauksia kolmena kesänä.

Lillaksella on ollut asutusta jo kivikaudella, kun se oli vielä veden ympäröimä saari. 1500-luvulla tontilla asui kauppias **Göran Bonde**, tienoon rikkain ihminen.

Arkeologisissa kaivauksissa on löydetty muun muassa kato- lisen rukousnauhan helmiä, pronssisia ikoneja, kölniläisiä saviastioita ja kirsikkana kakun päällä kukkohana.

- Keskiaikaisia oluttynnyreitä koristi kukon muotoinen hana. Kukko on saksaksi hahn, mistä juontaa suomen hana.

On harhaluulo, että ihmiset elivät aiemmin omalla pienellä pläntillään eristyksissä toisistaan.

- Tavarat ja ihmiset ovat liikkuneet aina, mutta hyvä asuin- paikka on usein hyvä asuinpaikka vuosisadasta toiseen.

Muinainen sormenjälki

Koiviston omat juuret ovat Tikkurilassa, Hakkilan kylässä. Kiinnostuksen muinaishistoriaan hän on perinyt kotiseutu- aktiiveilta isovanhemmiltaan.

- Heidän talonsa sijaitsi kivikautisella asuinpaikalla. Kun peltoja kynnettiin, muinaislöytöjä putkahti esiin.

Lapsena Koivisto kaivoi pienellä muovilapiolla esiin ruukun- palasia ja nuolenkärkiä. Hienoin löytö on 5000 vuotta vanha kampakeraaminen sirpale.

- Se on koristeltu kampaleimoilla ja rei'illä. Yhden reiän takana on sormenjälki. On uskomatonta päästä niin lähelle ihmistä, joka on asunut samassa paikassa todella kauan sitten.

Lukion jälkeen Koivisto opiskeli valtio-oppia ja kansan- taloustiedettä Åbo Akademiassa. Kun ainevalinnat eivät tuntu- neet omilta, hän alkoi miettiä uraa lastentarhanopettajana tai arkeologina. Arkeologia veti lopulta pidemmän korren.

Opiskeluaikana ja valmistuttuaan Koivisto kierteli kenttä- arkeologina Suomessa ja naapurimaissa. Kaikkialla kaivauk- sissa tärkein työkalu on muurauslasta.

- Kaavimme sillä kokoon maa-ainesta, jonka erottelemme seulalla. Se on vähän kuin työskentelisi isolla hiekkalaatikolla.

Esineiden ja orgaanisten jäämien lisäksi arkeologit etsivät muita ihmisten jättämiä jälkiä, kuten talojen perustuksia, tulisijoja ja kaivoja. He dokumentoivat kaivaukset millimetri- paperille ja lähettävät näytteitä analysoitavaksi.

- Voi sanoa, että keräämme palapelin paloja kesäisin ja yr- tämme sovittaa niitä yhteen talvella.

Kenttäarkeologin työ on likaista ja vaatii pitkää pinnaa. Työ- kohteet ovat usein kaukana kotoa ja pätkätyöt alalla pikemmin sääntö kuin poikkeus.

- Vakituinen työ on arkeologille lähes lottovoitto, Andreas Koivisto tiivistää.

Ennen nimitystään Vantaan kaupunginmuseon arkeologiksi hänellä oli oman arvionsa mukaan toistasataa pätkätyö- sopimusta Museovirastolla.

- Kun protestoimme sopimusten ketjuttamista vastaan, virasto määräsi väliaikaisen rekrytointikiellon. En saanut silloisesta ammattiliitostani apua tilanteeseen.

Kansantajuista viestintää

Vantaan kaupunginmuseolla on viisitoista työntekijää, joihin kuuluu etnologeja, valokuvaajia, taidehistorioitsijoita ja rakennustutkijoita. Koivisto on porukan ainoa arkeologi.

- Työnkuvani on laaja. Osallistun näyttelyiden tekemiseen, käyn tapahtumissa ja pidän yhteyttä harrastaja-arkeologeihin.

ARKEOLOGIT varmistivat, ettei Ylästön koira-
puiston rakennuspaikalla ole merkittäviä
muinasjäännöksiä. Kaivauksilla arkeologian
opiskelija Tanja Ranta ja Andreas Koivisto.

*– Arkeologit keräävät kesäisin
palapelin paloja ja sovittavat
niitä yhteen talvella.*

Koivisto osallistuu aktiivisesti myös Vantaan kaupunki-
suunnitteluun. Hän pitää huolen, että menneisyys huomioidaan uudisrakentamisessa.

- Koska monet ovat tulleet Vantaalle muualta, halu vahvistaa paikallista identiteettiä historian avulla on vahva.

Leipätyönsä ohessa Koivisto toimii kotiseutuyhdistys Vantaa-Seuran puheenjohtajana. Seuran kaupunkikierrokset ovat saaneet monet katsomaan lähiympäristöään uusin silmin. Esimerkiksi keski-aika näkyy Vantaan nimistössä ja näihin päiviin säilyneissä hirsirakennuksissa.

Koivisto haluaa viestiä kansantajuisesti ja popularisoi historiaa esimerkiksi nostamalla esiin yksittäisiä ihmiskohtaloita. Hän luennoi usein koululuokille ja on ollut ideoimassa paikallishistoriasta ammentavan kännykkäpelin.

- Peli muistuttaa Pokémon Go:ta. Pääideana on suunnistaa eri paikkoihin ja ratkoa niihin liittyviä tehtäviä.

Aikakoneella kivikaudelle

Andreas Koiviston suuri unelma on löytää Vantaalta lisää viitteitä rautakauden elinoloista. Jos hänellä olisi aikakone, hän suuntaisi kuitenkin kivikaudelle.

Arkeologin työkalupakki

Arkeologien kenttätyö on luonnonläheistä ja käytännöllistä. Osa kaivauksilla käytettävistä työkaluista löytyy myös puutarhavajoista tai kotien siivouskomeroista.

Harja

Harjaa käytetään kaivauksilla esiin tulevien kivien ja rakenteiden putoamiseen.

Kihveli

Vanhoja maakerroksia kaavitaan lastalla. Maa-aines siirretään kihvellillä ämpäriin tai seulaan.

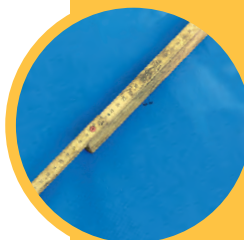
Juurisakset

Arkeologi työskentelee luonnon helmassa. Juurisaksilla katkaistaan kaivamista hankaloittavia maanalaisia juuria.

Tuumastukki

Tuumastukilla mitataan kaivautasojen syvyyttä. Tietoa käytetään kaivautusten dokumentoinnissa.

Millimetripaperi

Millimetripaperille piirretään kaivauksilla esiin tulevat kaivautasot ja niissä esiintyvät rakenteet.

– Vakityö on arkeologille kuin lottovoitto.

– Mitä kauemmas taaksepäin mennään, sitä enemmän todistusaineistoa on hävinnyt. Haluaisin nähdä, pitävätkö olettamuksemme lainkaan paikkansa.

Arkeologina hän yrittää päästä lähelle aiempia sukupolvia. Hän tiedostaa, että maailmassa on entisaikoin verrattuna vähemmän sotia ja väkivaltaa.

– Meidän pitäisi kuitenkin oppia elämään enemmän luonnon ehdoilla. Olemme aika avuttomia, jos tietokoneet kaatuvat ja tuotantoketjut katkeavat.

Koivisto nousee pyörän satulaan ja polkee parin kilometrin matkan Lillaksen tilalta Ylästön kylään. Metsän siimeksessä työskentelee kourallinen hänen kollegoitaan.

Pistokokeiden perusteella tarkempaan syyniin valittiin kohta, jossa on aiemmin ollut uuni. Kuopasta on löytynyt lähinnä palanutta savea ja yksittäisiä uudempia saviastioiden paloja.

Kaivausten läheisyyteen suunnitellaan koirapuistoa. Ennen sen rakentamista on kuitenkin varmistettava, ettei kyse ole historiallisesti merkittävästä kohteesta.

Muinaisaarteista ei ole toistaiseksi osviittaa, mutta ties vaikka seulaan jäisi esimerkiksi rautainen tappara. Koskaan ei tiedä, mistä helmiä voi löytää. □

AMMATTINA Arkeologi

TYÖPAIKAT
Museovirasto, museot,
yliopistot ja valtio

KOULUTUS
Korkeakoulututkinto
(fil. maist. tai hum. kand.)

PALKKA
noin 1800–3 500 e/kk

TYÖLLISTYMINEN
Työ kausiluonteista,
pätkätyöt yleisiä

Arkeologit tutkivat ihmisen menneisyyttä analysoimalla muinaisjäännöksiä, kuten esineitä, raunioita, asuinpaikkoja ja hautoja. Pääpaino on perinteisesti ollut varhais- tai esihistoriassa, josta ei ole kirjallisia lähteitä. Nykyään arkeologisten tutkimusten rajana on usein 1700-luku.

Suurin osa tutkimusaineistosta kerätään kenttätyössä. Arkeologien työpäivät ovat usein pitkiä, ja Suomessa työ painottuu kesään. Työssä yhdistyvät käytännön-läheisyys ja teoreettinen ajattelu.

Arkeologit dokumentoivat tarkasti kaikki löydökset ja pyrkivät selvittämään niiden iän sekä käyttötarkoituksen. Analyysien avulla piirtyy kuva aiemmista kulttuureista, elintavoista ja uskomuksista.

Arkeologi tarvitsee historian ja kulttuurien tuntemusta sekä erilaisten arkeologisten menetelmien hallintaa. Työ edellyttää huolellisuutta, yhteistyötaitoja ja pitkää pinnaa. Hyvä kielitaito auttaa alan seuraamista ja yhteyksien ylläpitoa kansainvälisellä tasolla. Suomessa arkeologien suurin työllistäjä on Museovirasto.

Lähteet: työmarkkinatori.fi, Wikipedia, Andreas Koivisto

Arjesta selviää hymyllä. Loput hoitaa Turva.

Katso, mikä Peteä hymyilyttää
turva.fi/hymy

"Monesti mietin et miten mulle tapahtuukin koko ajan kaikenlaista? Arjen kammelluksia, jotka ei aina hymyilytä, mutta myöhemmin voikin jo naurattaa. Kun tapahtuu, mä pysähdyn hengittämään ja mietin, sattuiiko oikeesti jotain vakavaa. Niin pääsen aika paljon helpommalla."

Hymyile,
olet Turvassa.

 turva
vakuutusyhtiö

LUE, KUINKA
JHL AUTTAA
JÄSENIÄÄN
ILMASTOKRIISISSÄ
motiivilehti.fi

Luonnon lapset

Tämän päivän lapset kohtaavat aikuisina ilmastokriisin muuttaman maailman. Humpulan päiväkodissa lapset oppivat arvostamaan ympäristöä ja ottamaan siitä vastuuta.

teksti Samuli Launonen kuvat Silvi Kaarakainen, Kati Ahonen ja Rodeo

SORMET MULTAAN. Esikoululaiset Camilla ja Sofi istuttavat auringonkukkia Humpulan päiväkodin keittiössä.

Voi voi! **Camillan** kynsien alle on mennyt multaa. Esikoululainen on huolissaan: lähteekö lika pois?
- Lähtee, kun pestään. Kädet rohkeasti multa-
vaan, kannustaa lahtelaisen Humpulan päivä-
kodin varhaiskasvatuksen opettaja **Anu Rantakömi**.

Ilman multakosketusta auringonkukkaa ei saa versomaan, niin kuin ei muitakaan päiväkodin yläkerran keittiön istutuksia, kuten basilikaa, samettikukkaa ja tomaattia. Kaikki ovat lasten omien käsien tuotoksia. Humpulan toiminta-ajatuksena on muodostaa lasten ja luonnon välille symbioosi.

Tämän päivän lapset joutuvat aikuisina sopeutumaan uudenlaiseen maailmaan. Siitä voi tehdä heille helpompaa, kun rakentaa lasten ja ympäristön välille kunnioittavan suhteen.

Humpulassa ympäristöteot näkyvät kaikessa toiminnassa. Jätteet lajitellaan, vedellä ei lotrata, valot sammutetaan. Tavaroi-
sta, leluista ja ympäristön siisteydestä pidetään huolta. Jos linjastoon jää aamupalalta hedelmiä tai vihanneksia, lapset syövät ne myöhemmin ryhmissään.

Lapset toimivat aktiivisessa roolissa. Energia-agentti-
vuorossa olevat tarkistavat, että yhteisiä sopimuksia on muistettu noudattaa ja esimerkiksi valot sammutettu. Humpula on mukana Vihreä lippu -ympäristöohjelmassa, ja 10-13 lasta istuu Vihreä lippu -raadissa suunnittelemassa ympäristö-
lähtöistä tekemistä. Näin sai alkunsa sekin, että kolme ryhmää valmisti kierrätys- ja lajitteluaiheiset nukketheateriesitykset.

Humpulassa hoidetaan 180 lasta taaperoista esikouluikäisiin, ja se on auki aamukuudesta 23:een. Isompien kanssa pohditaan jo, millaisia seurauksilla omilla valinnoilla on.

- Keskustelemme siitä, että yksittäiset teot esimerkiksi energiankäytössä tai vedenkulutuksessa ovat pieniä, mutta niillä on merkitystä, kun moni tekee niin, kertoo päiväkodin varajohtaja **Satu Kauranen**.

Ilmastokriisillä ei pelotella.

- Opettelemme tekemään kivoja asioita, jotka ovat hyväksi luonnolle, eläimille ja meille, kuten ettei käsienspesuvesi valu koko aikaa ja kuivaamiseen riittää yksi paperi. Emme luo uhkaa, että jos et tee tätä, tapahtuu jotain ikävää.

Oppia myös aikuisille

Henkilökunnalta ekopainotteisuus edellyttää tietotason jatkuvaa lisäämistä. JHL:läinen varhaiskasvatuksen opettaja **Heini Rusanen** kertoo, että ympäristötietoisuus karttuu myös työtä tehdessä. Hän aloitti Humpulassa tammikuussa ja kokee ekonäkökulman tekevän työstään mielekäästä.

- On hienoa, että ilmastokriisiin kasvavalle sukupolvelle opetetaan pienestä pitäen luonnon kunnioitusta. Se kannustaa myös minua ajattelemaan asioita eri kantilta.

Kaksi hoitajaa on kouluttautunut työn ohessa ympäristö-
kasvattajaksi. Toinen heistä on varhaiskasvatuksen hoitaja **Tiina Heikkinen**, joka suoritti reilun vuoden kestäneen

EYABIEL KEITTÄÄ SAVIPUUROA. Lasten kanssa käydään läpi esimerkiksi, voiko puusta taittaa oksia ja millaista sörsseliä leikkipuuroon voi kerätä.

– Pikku hiljaa lapset alkavatkin kasvattaa vanhempiaan.

KIERRÄTYKSEN AAKKOSET. Kaikki Humpulan tilat ovat muuntuvia, eli niissä voi olla minkäkokoinen ja minkäikäisten ryhmä tahansa.

ympäristökasvattajan erikoisammattitutkinnon näyttötutkintona. Hän ohjaa lapsia Vihreän lipun raadissa ja vie heidät joka viikko retkelle luontoon. Usein lapset käyvät vierailulla myös satamassa tai uimarannalla. Lisäksi ympäristö nivoutuu matemaatiikkaan ja kieleen.

- Äidinkielen ja luonnon voi yhdistää niin, että tehdään kävyistä kirjaimia tai luonnon materiaaleista oma nimi, Heikkinen kuvailee.

Humpula on jo 11 vuoden ajan sitoutunut tavoitteisiin, joiden toteutumista valvoo kansainvälinen kestävän kehityksen Vihreä lippu -ohjelma. Päiväkoti toteuttaa vuosittain projektin, jonka tavoitteet sen saavutettava pitääkseen Vihreä lippu -sertifikaattinsa.

- Sertifikaatti ei tule helposti. Työyhteisön täytyy toimia sen eteen, sanoo Satu Kauranen.

Tänä vuonna projektin teema on lähiympäristön tutkiminen ja oman toiminnan vaikutus siihen. Lapset ovat tehneet retkiä Lahden maamerkkeihin radiomastoon, vesitorniin ja hyppyrimäelle ja päässeet tutustumaan uuden päiväkotirakennuksen syntyyn peruskivestä lähtien. Henkilökunta ja lapset muuttivat nykyiseen rakennukseen samalla tontilla sijainneesta väliaikaisesta parakista marraskuussa 2020.

Edelläkävijän asemassa

Ympäristöajattelulla on Humpulassa pitkät juuret. Päiväkoti aloitti Radiomäen rinteessä vuonna 1980,

ja 1990-luvun alusta asti ympäristö on painottunut pedagogiikassa. Satu Kauranen aloitti työnsä päiväkodissa tuolloin.

- Oli kasvimaan ja Radiomäen luonto, jossa sai seikkailla. Ajatteluun tuli luonnostaan lapsen ympäristösuhteen arvioiminen. Huomasimme, miten ison ilon, hyödyn ja tärkeän kokemuksen lapsi luonnosta saa.

Ekoajattelu näkyy kaikissa sisä- ja ulkotiloissa. Kesäksi valmistuvalla pihalla odottavat kasvihuone ja verstaas. Luonnon monimuotoisuutta vaalitaan maa-aineksen hyvillä maaperäbakteereilla, biodiversiteetillä eli monimuotoisuudella sekä istutusten mikrobien määrän- ja laaduntarkkailulla.

Ilmastokriisi tekee ääri-ilmiöistä normi-ilmiöitä. Rankat helteet ja kovat tuulet lisääntyvät. Talojen pitää kestää korroosiota ja maanvajoamia. Sisäilmaongelmien riski on aiempaa huomattavasti suurempi.

Humpulan talon rakennutti Lahden kaupungin Tilakeskus, ja sen nykyinen omistaja on ruotsalainen sijoitusyhtiö Hemsö. Talo on pyritty rakentamaan niin, että se kestää ilmastokriisin vaatimukset ja tukee lasten ja henkilökunnan hyvinvointia.

Ratkaisut on tehty energiatehokkaasti, ja ne noudattavat Kuivaketju10-mallia, jonka tarkoitus on ehkäistä kosteusvauroita. Suuri osa materiaaleista on luonnonmateriaalijohdannaisia. Yleis-sähköä tuottavat aurinkopaneelit.

- Hankinnassa on sovellus, jolla voimme lasten kanssa katsoa, kuinka suuren osan sähköstä aurinko tuottaa, kertoo Kauranen.

Humpula on saavuttanut Lahdessa aseman, jonka ansiosta sillä on mahdollisuus profiloitua edistyksekköisenä.

- Meille on tunku.

Humpulan toimintaa pyörittää Lahden kaupunki, jonka brändissä ekologisuus on näkyvässä roolissa.

Lahti on tänä vuonna Euroopan ympäristöpääkaupunki. Varhaiskasvatuksessa kaupunki ilmoittaa edistävänsä ”kestävän elämäntavan kasvatustyötä” avaamalla 22 hoitajalle mahdollisuuden kouluttautua ympäristökasvattajiksi.

Kädet kurassa

Kolmelta iltapäivällä lapset pääsevät ulkoleikkeihin. **Eyabieli**, 4, vispaa muoviympäriässä savesta ja sorasta keittoa. Kädet kurassa ja vaatteet mudassa on Humpulassa homman nimi. Vanhemmat tietävät sen jo hakiessaan lapselleen päiväkotipaikkaa. Niinpä ekopainotteisuuteen liittyvät ennakkoluulot ja ihmettely ovat harvinaisia.

- Joskus on tullut palautetta, että lapsen kura-vaatteet ovat kurassa. Kun asiasta on juteltu, ymmärrys on lisääntynyt siitä, että tämä on lapsen tapa toimia ja oppia, Satu Kauranen kertoo.

- Sitten pikku hiljaa lapset alkavatkin kasvattaa vanhempiaan. □

Näin opetat lapselle ympäristötietoisuutta

Kuinka lapsi oppii ymmärtämään kestäväen kehityksen päälle? Humpulan päiväkodin varajohtaja Satu Kauranen antaa kullannarvoiset vinkit.

1 Anna tutkia

Anna lapsen heitellä kiviä, leikkiä kepeillä, tutustua ötököihin. Mitä tiiviimpi side lapsella on luontoon, sitä paremmin hän ymmärtää ympäristön arvon aikuisena.

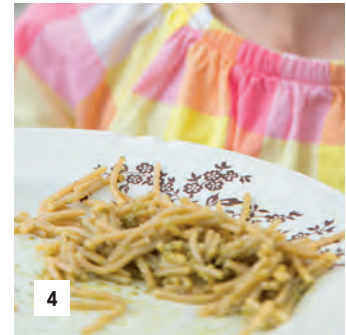
2 Älä hukuta tavaraan

Lapselle ei tarvitse ostaa uusia leluja tämän tästä. Leluista voi tehdä synttäreiden tai joulun erityisjuttuja – tai lapsi voi itse säästää niihin rahaa.

3 Opeta termit käytännössä

Esimerkiksi hiilivapaa jalanjälki kuulostaa lapsen korvaan kiehtovalta. Hän ymmärtää merkityksen, kun kerrot, että se tarkoittaa ihan tavallista kävelemistä!

4 Konkretisoi mittaamalla

Jos voit mitata asian, tee se. Lapsesta on hienoa, että häneltä on jäänyt hävikkiruokaa puoli lautasellista vähemmän kuin viime viikolla!

-55% 2035

LUPAAMME VÄHENTÄÄ

EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonepäästöjä 55 % vuoden 1990 tasosta 2030 mennessä.

SUOMESTA HIILINEUTRAALI

Sanna Marinin hallituksen tavoite on, että maa on hiilineutraali viimeistään vuonna 2035.

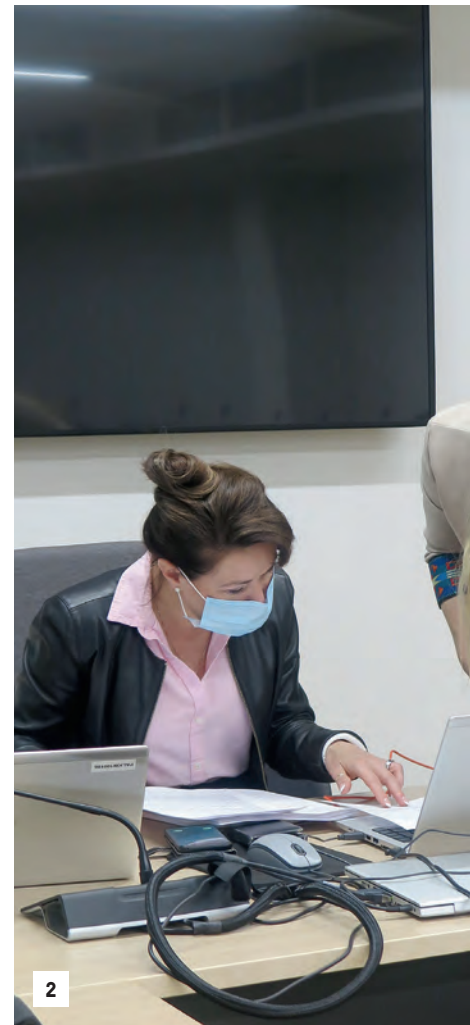
MIKÄ
JHL:n edustajiston
kevätkokous

MILLOIN
26.–27.5.2021

PAIKALLA
106 jäsentä ja
varajäsentä

ESITYSLISTALLA
v. 2020 toiminta-
kertomus, tilinpäätös
ja aloitteet

MILLOIN SEURAAVA
27.–28.10.2021

Rapsakasti ja rakentavasti

Hyvää, rakentavaa, rapsakkaa ja paikoin varsin kriittistäkin keskustelua tarjosi JHL:n ylimmän päättävän elimen edustajiston kevätkokous.

teksti Ulla Puustinen kuvat Kati Ahonen, Marja Seppälä ja Rodeo

Paikallisen sopimisen lisääntyminen ja muuttuva edunvalvontamaisema nousivat kärkiteemoiksi JHL:n edustajiston kevätkokouksessa toukokuussa. Kaksipäiväiseen etäkokoukseen osallistui hiukan toista sataa edustajiston jäsentä ja varajäsentä.

Puheenjohtajan nuijaa käytti **Eija Paananen**, joka nousi JHL:n Etelä-Suomen aluetoimiston päälliköksi siirtyneen ja aiemmin edustajistossa puhetta johtaneen **Sirkka-Liisa Kähärän** tilalle.

Avauspuheenvuorossaan Paananen kantoi huolta hyvinvointivaltiosta ja vaati toimia sen puolesta.

- Julkisen sektorin arvostus tulee nostaa siihen kunniaan, mikä sille kuuluu. Me olemme se kivijalka, johon tukeudutaan etenkin kriisin, kuten koronapandemian, aikana.

Mutta kiittämättömyys on usein maailman palkka.

- Kun sitten olemme toimineet joustavasti ja venyneet ääri rajoillemme, jotkut päättäjät ovat laskeneet sen kustannusrasitteeksi, hän ihmetteli.

Edustajiston jäsen **Reijo Räsänen** Kuopiosta muistutti, että väki on ollut yhtä kovilla myös kuntien omistamissa yhtiöissä.

- Mitä miettii meidän jäsenistö? Se on väsynyt koronaan ja kymmenen vuotta jatkuneeseen kehitykseen, jonka aikana on koko ajan supistettu ja venytty omistajan koveneviin vaatimuksiin.

Räsänen mukaan esimerkiksi tukipalveluja tuottavat Servican työntekijät odottavat nyt kunnallis-

vaalien edellä sydän kylmänä, ketkä valitaan Kuopion kaupunginvaltuustoon.

- Se päättää meidän elämästä, hän muistutti.

Sopimuskulttuuri murreksessa

Kokouksen esityslistalla oli kentän aloitteiden käsittely sekä liiton viime vuoden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen. Lisäksi kuultiin JHL:n puheenjohtajan **Päivi Niemi-Laineen** työmarkkinakatsaus ja saatiin ajankohtaista tietoa liiton järjestämishankkeen etenemisestä.

Monia kokouspuheenvuoroja väritti työmarkkinakulttuurin iso murros. Se käynnistyi, kun Metsäteollisuus ry ilmoitti viime syksynä vetäytyvänsä valtakunnallisesta sopimisesta ja siirtyvänsä yrityskohtaiseen sopimiseen. Tänä keväänä myös Teknologiateollisuus ry raotti ovea paikalliselle sopimiselle päättäessään perustaa sitä varten uuden työnantajajyhdistyksen.

Näillä toimilla on vaikutusta myös julkisen sektorin neuvotteluihin, vaikka JHL:n keskeisillä sopimusaloilla neuvottelut käydäänkin entiseen tapaan pääsopijajärjestöjen kesken.

- Naisvaltaiset alat neuvottelevat nyt itsenäisesti palkankorotuksen tasosta, sillä metsä ja tekno eivät enää välttämättä luo palkka-ankkureita, tiivistä Niemi-Laine muutoksen.

Edustajiston jäsen **Timo Lautaniemi** Helsingistä toivoi, että miesvaltaiset alat tulisivat poteroistaan ja

1 UUSI PUHEENJOHTAJA. Pääluottamusmies Eija Paananen johtaa JHL:n edustajiston työskentelyä ensi kevääseen, jolloin valitaan uusi edustajisto. Paananen on ollut edustajiston jäsen 2000-luvun alkuvuosista lähtien.

2 TUUMAUSTAUOLLA. Edustajiston puheenjohtaja Eija Paananen (vas.) ja JHL:n johdon ja hallinnon asiantuntija Raisa Musakka pitivät etäkokouksen lankoja käsissään JHL-talossa.

3 KONNARI KOUVOLASTA. Konkutööri Tuomas Seppänen toimii edustajiston varapuheenjohtajana. Hän korvaa tänä keväänä eläkkeelle siirtyneen Kari Paldaniuksen.

4 EDUSTAJISTON DIGILOIKKA. Kaikki edustajiston kokoukset on toteutettu korona-aikana etäyhteyksin, mutta ehkä jo syyskokous voidaan toteuttaa perinteiseen tapaan ja kohdata kasvokkain.

alkaisivat puhua julkisuudessa naisvaltaisten alojen asemasta.

- Uskon, että se voisi johtaa hyvään yhteistyöhön jatkossa. Edustajiston jäsenenä olen valmis menemään näihin äijäpöytiin, hän tarjoutui.

Tulos kirikkaasti plussalla

Liiton talouden kannalta viime vuosi oli poikkeuksellinen. JHL:n toimintakulut laskivat noin neljä miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Tämä johtui siitä, että koronan takia niin liikkumisesta kuin tapahtumista johtuvat kulut romahtivat.

Liiton jäsenmäärä jatkoi laskuaan lähinnä voimakkaan eläköitymisen takia. Jäsenmaksutulot puolestaan kasvoivat, koska liiton ja työttömyyskassan jäsenmaksun jakoperusteita muutettiin vuoden 2020 alussa. Muutoksen jälkeen hiukan suurempi osuus tulosta ohjattiin liitolle. Näin ollen myös yhdistyksille palautettava jäsenmaksutulo kasvoi seitsemään miljoonaan euroon.

Myös JHL:n sijoitukset tuottivat hankalan alkuvuoden jälkeen poikkeuksellisen hyvin. Tuotto-prosentti oli liki kymmenen, ja niinpä koko liiton tulos oli noin 25 miljoonaa plussalla.

Iloa ei kuitenkaan ole aihetta, sillä pelkät jäsenmaksutulot eivät riitä liiton toimintakulujen katteeksi. Siksi jäsenmäärän kääntäminen nousuun on tulevien vuosien ykköstavoite. □

LUE LISÄÄ aloitteista ja kokouksesta:
motiivilehti.fi

Puhetta piisasi

JHL:n väitety näkymättömyys sekä jäsenhankinnan ponnottomuus puhuttivat edustajiston kevätkokouksen osallistujia. Löytyykö vastaus rahakkaista mainoskampanjoista vai yhdistysaktiivien sinnikkästä jalkatyöstä?

Jarno Strengell, Mikkeli

"Liiton lakkokassa on kasvanut kymmenessä vuodessa sadasta miljoonasta eurosta kahteen sataan miljoonaan, mutta kohta meillä ei ole jäseniä, jotka tarvittaessa menisivät lakkoon. Kysyn, onko kassan lihottaminen järkevää talouspolitiikkaa, edunvalvontaa ja jäsenhankintaa? Mielestäni ei ole."

Pekka Hirvonen, Helsinki

"Strengell tyhjensi pankin. On elämän ja kuoleman paikka, jos ei laiteta joitain miljoonia jäsenhankintaan ja näkyvyyden kohentamiseen.

Ulkoistamisuhan edessä meidän pitää ryhtyä ryttämään. Ollaan nyt ammattiliitto, kun ollaan sellaiseksi ruvettu."

Päivi Rantanen, Nousiainen

"Liiton lakkorahasto kasvaa, mutta onko meillä lakkovalmiutta?

Toinen tärkeä asia: jos ja kun paikallinen sopiminen lisääntyy, olisi korkea aika satsata luottamusmiesten ja muiden aktiivien neuvottelu- ja sopimus-koulutukseen."

Satu Parttimaa, Salo

"Näkyvyydestä puhuttaessa yhdistykset ja aktiivit ovat avainasemassa. Täällä kokouksessakin meitä on 160 elävää mainos-taulua. Jäsenhankintaa tehdään soittamalla ja jalkautumalla työpaikoille. Yhdistykset voivat käyttää jäsenpalautusta paikallisen näkyvyyden parantamiseen. Yhdessä saamme jäsenkehityksen nousuun teke-mällä hyviä, rakentavia tekoja."

Vailla Jämsä-Uusitalo, Oulu

"Suomalaisten koulutustaso on noussut, ja ammattikorkeakoulun käyneitä on nykyään paljon. Kannattaisiko liiton jäsenhankintaa kehittää tätä ryhmää silmällä pitäen?"

Golfaava lähihoitaja

Holari (hole-in-one) on jokaisen golfarin unelma. Jaakko Turtiaisen unelma toteutui yksitoista vuotta sitten kotikentällä Siilinjärven Tarinagolfissa.

teksti Ulla Puustinen kuva Akseli Muraja

Golf on kuopiolaisen **Jaakko Turtiaisen** intohimo, vaikka vuorotyö Niuvanniemen sairaalan lähihoitajana harrastusta hiukan häiritseekin. Viheriöltä innokkaan golfarin tapaa vähintään satana päivänä vuodessa.

Milloin tartuit golfmailaan ensimmäisen kerran?

- Valitettavan myöhään, vasta kolmekymppisenä. Mutta sitten se olikin menoa!

Mikä lajissa viehättää?

- Lajin sosiaalisuus puri alkuun - siinä kun saa olla ulkoilmassa hyvien kavereiden kanssa. Hiukan myöhemmin tajusin, kuinka vaikeasta lajista on kyse ja viehätyn lisää.

Miten luonnehdit itseäsi pelaajana?

- Viime syksynä peli kulki hyvin, ja tasoitus parani roimasti. Nyt se on 2,1. Olen tyytyväinen aloituslyönteihini, joilla on parhaimmillaan mittaa yli 300 metriä. Tosin osumatarkkuus ei ole ihan ammattilaistasoa. Myös puttaus sujuu, mutta chippilyönnissä on kehittymisen varaa.

Oletko osallistunut kilpailuihin?

- Osallistuin viime kesänä JHL:n golfmestaruuskisoihin toista kertaa ja voitin. Tulevana kesänä vien kiertopalkinnon kisa-paikalle ja aion puolustaa mestaruutta.

Kenen kanssa pelaat mieluiten?

- Pitkäaikaisin pelikumppanini on **Veli-Pekka Polvinen**, työkaverini Niuvanniemestä. Myös avopuolisoni on nykyään innostunut golfista, ja kentällä on usein mukana myös villakoiramme Urho.

Suosikkikenttäsi Suomessa?

- Linnagolf Hämeenlinnassa, Nordcenter Raaseporissa, Virpiniemen kenttä Oulussa ja Paltamon kenttä Kainuussa.

Käytkö myös ulkomailla golfaamassa?

- Yleensä ainakin kerran talvessa. Lisäksi olen järjestänyt 7-10 päivän pelireissuja myös kaveriporukalle useana vuonna. Viime vuoden maaliskuussa piti lähteä golfaamaan puolison kanssa Turkin Belekiin, mutta koronapandemian takia matka jäi väliin. Tänä keväänä matka järjestyi koronaturvallisesti, kun oli mennen tullen negatiivinen testitulos.

Mitkä golfmatkat ja -kentät ovat jääneet erityisesti mieleen?

- Castle Coursen ja Kingsbarnsin kentät Skotlannissa kuuluvat suosikkeihini. Olin myös Carnoustien kentällä Skotlannissa seuraamassa British Open -turnausta, johon osallistui **Tiger Woods**. Turha kai sanoakaan, että olin aika vaikuttunut.

Golfia pidetään aika elitistisenä harrastuksena. Onko se sitä?

- Ei enää. Golf tavoittaa joka vuosi uusia harrastajia. Pelkätään viime vuonna noin 8 000 tulokasta löysi lajin pariin, ja iso osa oli nuoria. Golfista on tulossa koko kansan laji.

Paljonko harrastus maksaa?

- Vähemmän kuin yleensä kuvitellaan. Noin satasella saa ihan hyvät aloittelijan mailat. Lisäksi aloittelija joutuu maksamaan noin 100-150 euroa kurssista voidakseen suorittaa green cardin. Se on välttämätön, jotta pääsee kentälle. Sen sijaan golfosaketta ei tarvitse hankkia päästäkseen pelaamaan.

Kuinka paljon olet investoinut harrastukseen?

- Pari vuotta pelattuani hankin golfosakkeen ja maksoin siitä 3 600 euroa. Golfbagini arvo on noin 2 500 euroa.

Mitä golfbagista löytyy?

- Bagissa saa olla 14 mailaa: draiveri, puumailoja, rautamailoja ja putteri.

Miten paljon golf haukkaa vapaa-ajastasi?

- Paljon. Pysin pelaamaan noin 80-100 kierrosta vuodessa, joten olen golfkauden aikana lähes joka toinen päivä kentällä. Jäin vuorotteluvapaalle vuoden alussa ja aloitin helmikuussa alan lajiliiton järjestämän golfopettajan koulutuksen.

Milloin valmistut?

- Todennäköisesti kesäkuussa 2022. Sen jälkeen aion suorittaa vielä golfvalmentajan ammattitutkinnon.

Tuleeko golfista uusi ammattisi?

- Liian aikaista sanoa, mutta kyllä se kiinnostaa. Ehkä työuran lopulla voisi tehdä hiukan kevennettyä ja puuhata sen ohella golfin parissa. □

**JAAKKO
TURTIAINEN**
syntynyt 1975

AMMATTI
lähihoitaja, pää-
luottamusmies

KOTIPAikka
Kuopio

PERHE
avopuoliso ja
villakoira Urho

HARRASTUKSET
golf, hiihto,
ulkoilu

SINUSTAKO
JHL:N
GOLFMESTARIN
ILMOITTAUDU KISAAN
29.7. MENNESSÄ.

[jhl.fi/ajankohtaista/
uutishuone/](http://jhl.fi/ajankohtaista/uutishuone/)

Motiivini

MITÄ GOLF ON OPETTANUT SINULLE?

Epäonnistumisen sietämistä. Olen kehittynyt siinä mutta joudun edelleen työskentelemään itseni kanssa, jotta en anna epäonnistumisen vaikuttaa pelisuoritukseen.

ESIKUVASI GOLFARINA?

Britti **Tommy Fleetwood** on hieno pelaaja ja rennon oloinen kaveri, joka huomioi katsojat ja muut kentällä olijat.

PARAS MUISTO KENTÄLTÄ?

Tähtihetkeni oli 11 vuotta sitten, kun löin holarin kotikentällä Tarinassa. Se oli toistua tasan 10 vuotta myöhemmin. Pallo osui lippuun mutta ei mennyt reikään.

Heikkous kääntyi vahvuudeksi

Heini Björk sairastaa synnyynnäistä lihassairautta, joka vaikuttaa monin tavoin elämään. Työntekoa se ei estä, kunhan tehtävä räätälöidään sopivaksi.

teksti Ulla Puustinen kuvat Wilma Hurskainen

Kello lähestyy puolta päivää. Helsingiläinen **Heini Björk**, 38, istahtaa korkeaselkäiseen ja päättää tukevaan lepotuoliin ja nostaa läppäriin syliinsä. Mannerheimin Lastensuojeluliiton, MLL, hankesuunnittelijan etätyöpäivä voi alkaa.

Seuraavat tunnit hän istuu tiiviisti tuolissa, naputtelee tietokonetta ja soittaa muutaman puhelun. Avustajakoira Dharma kävääse silloin tällöin varmistamassa, että emännällä on kaikki ok.

Björkillä on synnyynnäinen lihassairaus, geenivirheestä johtuva Beckerin myotonia, joka aiheuttaa lihasjäykkyyttä, hidastaa liikkeelle lähtöä ja vaikeuttaa liikkumista.

- Kun perusterve ihminen nousee istuma-asennosta seisomaan ja lähtee liikkeelle, se sujuu yleensä sekunneissa. Minulla lihakset hirttävät kiinni, ja liikkeellelähtö tapahtuu hitaasti. Päivästä riippuen siihen voi mennä kymmenestä sekunnista pariin minuuttiin, hän kertoo.

Lisäksi sairaus aiheuttaa fyysisistä väsymystä.

- Pienikin liike syö valtavasti energiaa, ja kun kroppa juoksee koko ajan maratonia, se tarvitsee paljon lepoa. Vain unessa lihakset ovat levossa.

Aamut ovat liikkeelle lähdön kannalta erityisen hankalia, ja siksi Björk aloittaa työt aikaisintaan kymmeneltä.

Eläkkeelle ja takaisin

Björk sai diagnoosin ollessaan 9-vuotias. Silloin sairaus tunnettiin huonosti,

- Kuviteltiin, että lääkkeet pitävät oireet kurissa kuten verenpaineen hoidossa. Mutta ei se ihan niin mennyt.

Sinnikkäästi Björk opiskeli tuotantotalouden insinööriksi ja teki töitä it-alalla. Vuoden 2013 lopulle asti työ oli täysipäiväistä, mutta sitten tuli stoppi. Keho oli niin kuormittunut, että se vaati 14-15 tuntia lepoa vuorokaudessa.

Hän pääsi kuntoutustuelle, joka muuttui myöhemmin työkyvyttömyyseläkkeeksi.

Pari vuotta levättyään Björk huomasi, että energiaa riittää osa-aikatyöhön ja opiskeluun. Niinpä hän palasi entiseen työpaikkaansa ja aloitti pienellä tuntimäärällä, vain kymmenellä tunnilla kuukaudessa.

- Vähän myöhemmin aloin opiskella sosionomiksi. Vaikka minua kohdeltiin hyvin it-alalla, ajattelin, että sosiaalialalla osatyökyvyttömyyttä ymmärretään paremmin.

Björk käänsi kokemansa reitin vahvuudeksi ja uskoo, että se on sosiaalialan työssä voimavara.

Tukikeinot käytössä

Tällä haavaa Björk työskentelee MLL:n kolmivuotisessa Haluanko vanhemmaksi -projektissa.

- Työaika on sovittu jaksamiseni mukaan. Teen noin 40-prosentista työaika, keskimäärin 15 tuntia viikossa.

Viikko jakautuu kahteen kuuden tunnin työpäivään ja yhteen kolmetuntiseen. Keskiviikot ja perjantait hän lepää.

Lihassairauden takia Björkille on myönnetty henkilökohtaista apua, josta 60 tuntia kuussa kohdistuu työssä auttamiseen. Työpäivinä avustaja tekee ruoan, tuo tarvittaessa vesilasit ja toimii muutenkin käsinä ja jalkoina.

Pidempien matkojen tai huonojen päivien varalle kotona on pyörätuoli, mutta siihen Björk turvautuu harvaksen. Siitä on kiittäminen avustajakoira Dharmaa, jonka hän on itse kouluttanut.

- Se toimii kävelytukena ja kiskoo minua mäessä. Lisäksi se nostaa ja kanniskelee tavaroita. Tosin kahvikupin kiikutaminen on Dharmalle hiukan liian haasteellista.

Koronan takia hän on työskennellyt koko nykyisen työsuhteensa ajan etänä ja odottaa innolla toimistolle pääsyä.

- Silloin selviää, kuinka liikkuminen sisätiloissa sujuu ja tarvitaanko kävelytukia tai ramppeja. Ainakin hiukan keski-vertoa parempi työtuoli on työnantajalla tilauksessa.

Työpaikat usein piilossa

Osatyökykyisten pääsy työmarkkinoille takkuaa, vaikka tarjolla on useita keinoja madaltaa työllistymiskynnystä ja tukea heitä työssä.

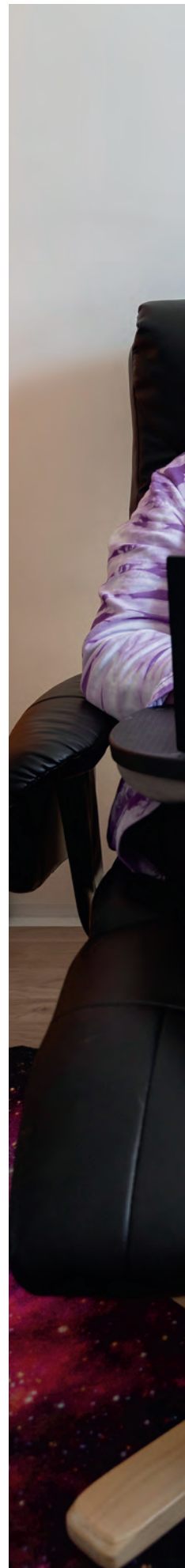
- Iso rakenteellinen ongelma on siinä, että osa-aikatyötä on tarjolla vain vähän. Ja jos onkin, ei paikkoja laiteta julkiseen hakuun. Ne ovat piilotyöpaikkoja, joiden etsiminen vaatii vaivaa, sanoo Björk.

Hän sai määräaikaisen hankesuunnittelijan paikan, koska oli ensin MLL:ssä opintoihin liittyvässä palkattomassa harjoittelussa.

- Tulin sitä kautta tutuksi. Kun sitten projektirahoitusta ei riittänyt kahden täysipäiväisen suunnittelijan palkkaamiseen, sain tarvitsemani osa-aika työn.

Toisinaan osatyökykyistä saatetaan jopa kadehtia tavalista lyhyemmän työajan takia. On mukamas luksusta, kun henkilöllä on enemmän vapaa-aikaa. Kesälomaakaan hän ei tarvitsisi siinä kuin muut.

- Annan nyt täyttä työkykyäni vastaavan työpanoksen. En pysty yhtään enempään, Björk sanoo. □

OSATYÖKYKYISET

Suomessa on arviolta 30 000 osa-työkykyistä, joilla on potentiaalia ja motivaatiota osa-aikaiseen työhön. Heidän työllistymistään varten on useita tukikeinoja.

PALKKATUKI

Te-toimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea osatyökykyisen palkkaamista varten. Tuki on harkinnanvarainen, ja sitä myönnetään enimmillään kahdeksi vuodeksi työntekijän vamman tai sairauden perusteella.

TYÖHÖNVALMENTAJA

Osatyökykyinen voi saada itselleen työhönvalmentajan, joka auttaa työn alkuun tai niin kauan kuin tukea tarvitaan. Oikeus työhönvalmentajaan on henkilökohtainen etuus, jonka myöntää Kela, te-toimisto tai kotikunta.

JÄRJESTELYTUKI

Järjestelytuki voidaan myöntää työnantajalle muun muassa erikoison tietokonenäytön, pyörätuolirampin, sähköoven tai muun osatyökykyisen työssään tarvitseman apuvälineen hankintaan. Tuen enimmäismäärä on 4 000 euroa.

TEHTÄVÄ- JA TYÖAIKAJÄRJESTELYT

Osatyökykyisen työllistymistä ja työssä jaksamista voidaan tukea työaikaan ja työtehtäviin liittyvillä järjestelyillä. Näitä ovat muun muassa osa-aikatyö, työn jaksottaminen, etätyö, tehtävien räätälöinti ja tuunaus sekä erilaiset joustot.

*Dharmasta
on iso apu
arjessa.*

Lisää osallisuutta

Suomi tavoittelee työllisyysasteen nostamista, mutta silti meillä on varaa hukata kymmeniä tuhansia henkilöitä, joilla on kykyä, halua ja potentiaalia työhön. Se ihmetyttää Vatesin kehittämiskoordinaattori **Anne Korhosta**.

Vates on vammaisjärjestöjen vuonna 1993 perustama asiantuntijaorganisaatio, jonka tavoitteena on edistää osatyökykyisten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistymistä ja työssä pysymistä.

– Tukkeinoja osatyökykyisten työllistämiseen on, mutta niitä ei osata käyttää, Korhonen sanoo.

Esimerkiksi työolojen järjestelytuki oltiin sen käytön vähäisyyden takia lakkauttamassa. Lakkautusuhka torpattiin mutta vasta viime metreillä.

Toisinaan osatyökykyisten työllistymisen esteenä ovat ennakkoluulot ja asenteet. Aina tieto ihmisten potentiaalista ja kyvyistä ei pääse riittävästi esiin.

Toisaalta Suomesta puuttuu myös aktiivinen työelämään suuntautuva ohjaus. Esimerkiksi kehitysvammaisten ihmisten elämä poluttuu usein varhaiskasvatuksesta ja koulusta suoraan eläkkeelle.

– Tavoite on hyvä, eli taata eläkkeen avulla toimeentulo, mutta samalla unohdetaan, että monilla heistä olisi kykyä ja motivaatiota tehdä työtä.

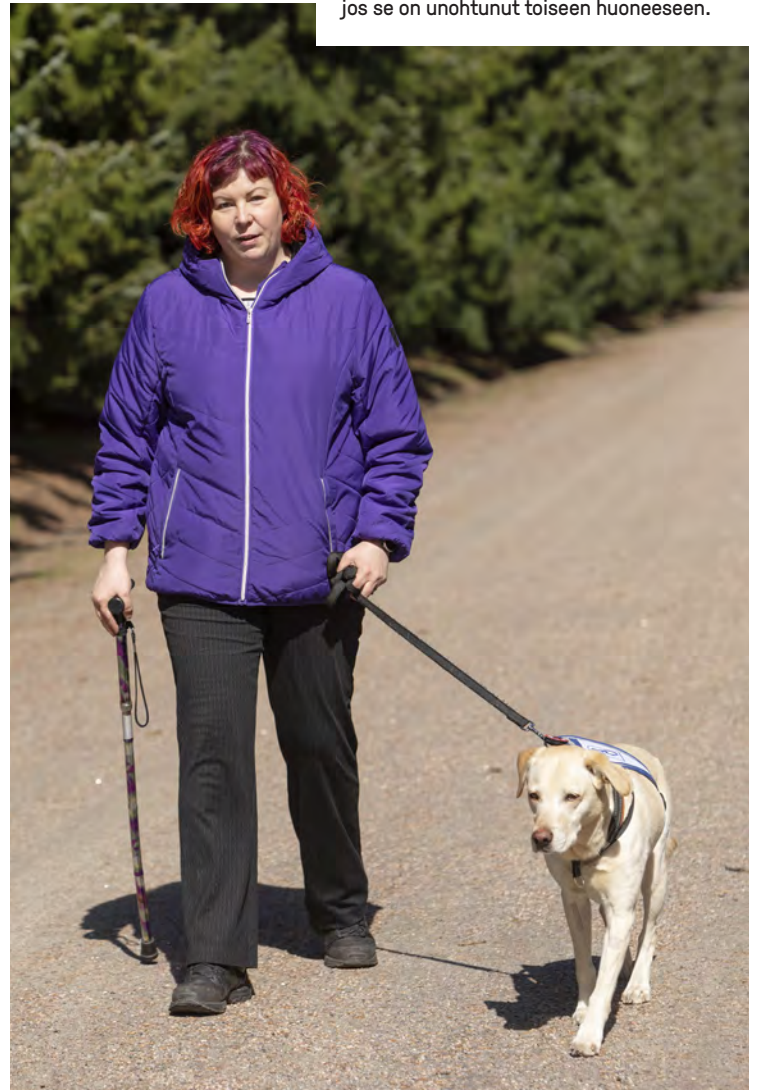
Osatyökykyisyyttä arvioitaessa kannattaa Korhosen mukaan muistaa, että jokainen meistä on jossain elämänsä vaiheessa osatyökykyinen.

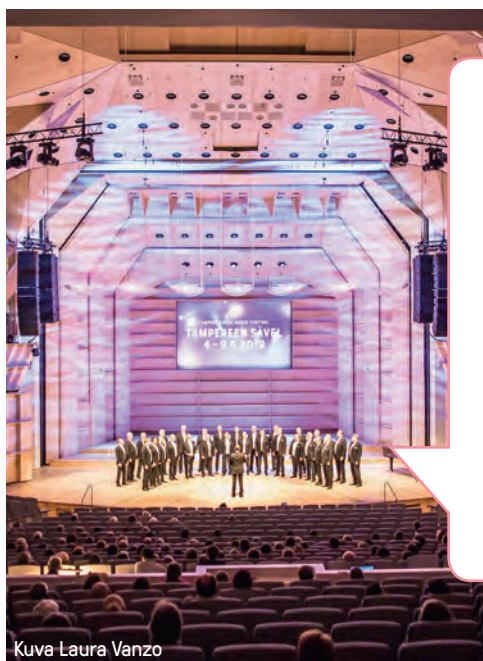
– Syynä voi olla jokin vamma tai sairaus tai vaikka kuormittava elämäntilanne. Myös pitkään jatkunut työttömyys lisää osatyökykyisyyden riskiä.

Työelämää kehitettäessä suunnaksi pitäisi ottaa osallisuuden ja inhimillisyyden lisääminen.

– Työpaikoilla tulisi olla erilaisilla kyvykkyyksillä ja tuen tarpeilla varustettuja ihmisiä. Pienillä ja usein ilmaisilla tai lähes ilmaisilla parannuksilla saadaan aikaan ison muutos.

HEINI BJÖRK on kouluttanut itse Dharmasta avustajakoiran. Se on verraton apu ulkoilussa. Lisäksi koira tuo kännykän tai muun tavarain, jos se on unohtunut toiseen huoneeseen.

Kuva Laura Vanzo

Ammattialafoorumi kutsuu Tampereelle

JHL:n Ammattialafoorumi 2021 -tapahtumaan Tampere-talolle odotetaan liki tuhatta kävijää lokakuun lopulla. Luvassa on huippuesiintyjä, ammatillisesti kiinnostavaa sisältöä ja verkostoitumista.

Lisäksi tapahtumassa julkistetaan tähtiammatilaisen, tähtityöpaikan ja tähtiyhdistyksen valinnat. Voit tehdä ehdotuksia 31. elokuuta asti.

Motiivi kysyi Tampereen seudun aktiiveilta, aikovatko he osallistua tapahtumaan ja mitä he odottavat siltä ja tähdiksi valittavilta.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,

jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?

Lähetä se osoitteeseen motiivi-palaute@jhl.fi

Kirsileena Nurmikolu
PÄÄTOIMINEN
PÄÄLUOTTAMUSMIES
YLÖJÄRVI

Olen jo ilmoittautunut ammattialafoorumiin, tein sen heti!

Osallistuminen on ihan itsestään selvää, koska tapahtuma on Tampereella. Odotan foorumilta paljon, sillä liiton aiemmin järjestämät sote-festarit olivat sisällöltään monipuolisia. Foorumi on luontevaa jatkoa niille.

Keskityn kaksipäiväisessä tapahtumassa erityisesti tietosisältöön, mutta en pane pahakseni myöskään Tampere-talon iltaohjelmaa.

Tähtiammatilaiseksi valittavalta odotan kiinnostusta ja motivaatiota työhönsä. Hän tekee työnsä mielellään, tulee juttuun työkavereiden ja työyhteisön muiden jäsenet kanssa ja on työpaikkansa todellinen voimavara.

Mika Tammi
KORJAUSMIES,
LUOTTAMUSMIES
TAMPERE

Odotan tähtiammatilaiselta jättävää ammattitaitoa ja yhteistyökykyä.

Myös avarakatseisuus ja joustavuus ovat tärkeitä ominaisuuksia. Ei saa jämähtää menneille vuosikymmenille vaan pitää oppia uutta ja uskaltaa uudistua ammatillisesti.

Tähtityökaverin on oltava luotettava ja mielellään myös joustava ja mukautuva, sillä tilanteet ja olosuhteet muuttuvat nopeasti. Myös ammattiosaaminen on tärkeää.

Ammattialafoorumiin tuskin osallistun. Työskentelen kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimissa ja rakennan työkseni erilaisia liikunta- ja urheilutapahtumia. Iltaohjelmaan olisin toivonut kansainvälisiä tähti-esiintyjä.

Sari Nieminen
PÄÄTOIMINEN
PÄÄLUOTTAMUSMIES
TAMPERE

Osallistun ammattialafoorumiin. Odotan tapahtumalta ammatillisesti kiinnostavaa sisältöä. Lisäksi toivon tapaavani samanhenkisiä ihmisiä.

Uskon, että Pirkanmaalta lähdetään tapahtumaan sankoin joukoin, koska koronan takia yhdistysten tilaisuudet on pidetty etänä ja moni kaipaa kasvokkain kohtaamista.

Mielestäni tähtiammatilainen on paitsi alansa osaaja myös sellainen, joka luo olemuksellaan positii-visuutta. Hän tuo energiaa eikä ime sitä ympäriltään.

Tuntuu, että koronavuonna monella työpaikalla on ollut riitoja tavallista enemmän. Tähtiammatilainen voisi olla kokoava voima ja hyvän pössiksen tuoja koko työyhteisölle.

Till hands i gott och ont

Jannika Elfving jobbar för en trygg skolmiljö och är den vuxna hon själv saknade i högstadiet.

text Marina Wiik foto Roope Permanto

Godmorgon Pelle, roligt att se dig! Välkommen Mia! Så här kan det låta när eleverna strömmar in i Botby grundskola och tas emot av special-ungdomsarbetaren **Jannika "Janni" Elfving**.

- Jag vill ge ungdomarna en bra start på dagen och visa att jag finns här om de behöver prata av sig, säger Elfving.

Hon jobbar för Helsingfors ungdomstjänster och har varit stationerad på Botbyskolan i snart tio år. Elfving har utformat sitt arbetskoncept själv. Eftersom hon ofta håller till i korridorerna och på skolgården, är tröskeln att ta kontakt med henne låg.

- Jag är en slags buffert mellan elever och föräldrar eller andra vuxna, men kör med öppna kort om att jag har anmälningsplikt. Om det känns befogat, för jag det jag hört vidare till exempelvis barnskyddet eller kuratorn.

I början hade speciellt andra vuxna i skolan svårt att veta hur de skulle förhålla sig till Elfving. Hon känner sig uppskattad och accepterad, men har fått jobba för att få lärarnas förtroende.

- Vissa visste inte om jag var i klassrummet för att stöda eleverna, assistera läraren eller övervaka inläringen. För mig är svaret entydigt: jag vill skapa en lugn arbetsmiljö och få eleverna att känna sig trygga.

Janni Elfving får ibland frågan om varför hon jobbar i en skola. Hör inte ungdomsarbete till fritiden? Visst, svarar hon, men det är inte så enkelspårigt.

- På Helsingfors ungdomstjänster jobbar tolv personer med ungdomsarbete på svenska. Vi når fler genom att finnas där ungdomarna är i stället för att vänta på att de ska dyka upp på ungdomsgården.

Hon påpekar att dagens barn och unga är hårt pressade både i skolan och på fritiden. De måste tidigt ta ansvar och arbeta målmedvetet, vilket de inte alltid är mogna för.

Fostrar utan tidsschema

Botby är en smältdegel för olika inkomstklasser och nationaliteter. Det skapar extra utmaningar för skolan och var en av orsakerna till att Janni Elfving sökte sig just dit.

- Lärarna är i första hand pedagoger. De har scheman att följa och alla är inte bekväma med att reda ut konflikter. Jag har tid att se och höra ungdomarna som individer utan att samtidigt ansvara för deras femton klasskompisar.

Eftersom svenskspråkiga sexor från hela östra Helsingfors går årskurserna 7-9 i Botby, fokuserar Elfving ofta på de nya

– Jag är på de ungas sida, men låtsas inte vara deras bästa vän.

IBLAND SITTER Janni Elfving med en eller några elever då de skriver prov eller utför krävande uppgifter. Eleverna känner sig ofta mindre pressade då de får jobba i ett lugnare utrymme utanför klassrummet.

SPECIALUNGDOMSARBETAREN Janni Elfving trivs med sitt arbete på Botby grundskola, trots att arbetsmiljön är bullrig och det är svårt att hålla reda på alla vändningar och intriger i skolelevernas sociala relationer.

sjuorna inför och vid skolstarten. För att avdramatisera skolbyttet har hon också utarbetat ett koncept med bland annat klassträffar för sjätteklassare.

Under coronaepidemin har det inte varit möjligt att ordna introduktionen på samma sätt som tidigare. Elfving säger att sjuorna verkar mer rastlösa och vilsna än vanligt.

Epidemin har också slagit hårt mot äldre elever, som är mitt i processen att bli självständiga och utforska sin personlighet.

- Ungdomar är vana att få entydiga svar från vuxna. Nu har ingen kunnat säga när epidemin går över och det går att vara aktiv igen.

När coronan slog till slungades både barn och vuxna i skolan på kort varsel in i en distanstillvaro.

- Vissa lärare klarade av att sänka ribban genast och fokusera på att eleverna mår bra och vill komma tillbaka till skolan när det är möjligt. Andra höll benhårt fast vid undervisningsplanen.

Elever med goda nätverk och en stabil tillvaro har klarat specialförhållandena bäst. Andra, för vilka skolan varit en fristad, har dragit ut på stan i brist på alternativ.

Våren 2020 skickades Elfving och andra ungdomsarbetare för att patrullera på gator och i köpcentrum i Helsingfors.

- Det kändes som att vara med i en futuristisk film. Det kom inga bilar och vi träffade endast poliser, knarkare och unga som inte kunde vara hemma. Den gråa, trygga massan saknades.

Bra men kritisk lyssnare

Janni Elfving har studerat utvecklingspsykologi, journalistik och samhällsvetenskaper. Innan hon kom till Botby jobbade hon på ungdomsverkstaden Sveps och som lärarvikarie för elever som inte klarade grundskolan i en vanlig klass.

Under arbetet med unga som löpte risk att marginaliseras, blev hon intresserad av att jobba förebyggande: att snappa upp tendenserna till skolavhopp eller mentalt illamående innan problemen hopar sig.

- När det gäller vuxna poängteras det att människan är en helhet av yrke och privatliv, men med barn glöms det lätt bort. Om barn mår dåligt eller har problem hemma eller med sina kompisar, har de svårt att ta till sig undervisningen.

Elfving's främsta arbetsredskap är hennes personlighet. Hon försöker agera förutsägbart och hålla vad hon lovat.

- Jag är en öppen människa med ett gott självförtroende. Dessutom är jag en bra men kritisk lyssnare. Man måste klara av att skilja på fakta och emotion i det som unga berättar.

Elfving trivs med att arbeta med en åldersgrupp som många tycker är jobbig. Ibland känner hon sig ändå otillräcklig och ensam på sin post.

- Det kan vara svårt för andra ungdomsarbetare att sätta sig in i min vardag. Skolans elevvårdsteam fungerar som mitt främsta bollplank, men regelbunden arbetshandledning skulle inte skada.

Utbildningssektorn i Helsingfors har hotats av nedskärningar på flera miljoner euro nästa läsår, men flera politiker är tveksamma till planerna.

Även inom förebyggande ungdomsarbete är resurserna ofta under lupp, eftersom arbetets resultat främst syns på lång sikt.

- Jag hoppas beslutsfattarna inser att det är våra framtida vuxna som drabbas av inbesparingarna, säger Elfving. □

Pallo hallussa

Hyökkääjä Amanda Rantanen on noussut jalkapalloilun kärkeen vauhdilla, mutta vielä muutama vuosi sitten pallo oli hukassa. Hän kärsi loukkaantumisista ja syömishäiriöstä ja oli ripustaa pelipaidan naulaan kokonaan.

teksti Maarit Uusikumpu kuvat Vesa Tyni

Se maali muistetaan. **Amanda Rantanen**, 23, pääsi kentälle Suomi-Skotlantti maaottelussa lisääjällä ja ratkaisi ottelun tekemällä vajaassa minuutissa kasvomaaalin. Riemun ja kivun kyyneleitä pyyhkiessään hän iloitsi siitä, että osuma auttoi joukkuetta eteenpäin EM-karsinnoissa.

- Se oli ihan hullun hieno, unohtumaton hetki ja maali. Nenään sattui, mutta fiilis oli tosi hieno, Rantanen muistelee tähtihetkeään Pihlajamäen kentällä Helsingissä.

Vaikka hän pelasi maajoukkue Helmareissa ensimmäistä kertaa, mistään onnenpotkusta ei ollut kyse: maalia edelsi **Emmi Alasen** upea pystysyöttö ja Rantasen läpiajo.

Nopea etenijä

Amanda Rantanen ja suomalaiset jalkapallofanit elävät maallemme ainutkertaista jalkapallohuumaa. Suomen sekä naisten että miesten jalkapallon ja futsalmiesten maajoukkueet ovat raivanneet tiensä seuraaviin EM-lopputurnauksiin.

Kiltin ja herkän oloista ja yhteistyötä liputtavaa Rantasta ei heti ajattelisi piinkovaksi maalitykiksi. Hän on kuitenkin nousut vauhdilla jalkapallon kärkikaartiin, vaikka aloitti harrastuksen verrattain myöhään, 12-vuotiaana. Hän kävi ensimmäisen kerran jalkapallotreeneissä 9-vuotiaana, mutta vielä silloin kipinä ei syttynyt. Jalkapallo vei voiton vasta, kun hänen äitinsä alkoi valmentaa joukkuetta ja silloinen ykköslaji yleisurheilu alkoi jäädä jalkapallotreeneiden varjoon.

- Silloin 12-vuotiaana futiksessa viehätti eniten joukkue ja tunne, joka tuli harjoittelusta, kehittymisestä, voittamisesta ja häviämisestä. Tunsin jo tosi nuorena, että futis on mun laji.

Treenit kasvattajaseura Pallokerho-35:n (PK-35) kotikentällä Pihlajamäessä ovat tuottaneet tulosta. Nyt Rantasella on menossa neljäs kausi PK:n naisten joukkueessa ja toinen kausi Kansallisessa liigassa, jossa hän sijoittui viime kaudella liigan maalitilastojen kolmanneksi. Vuotta aiemmin hän oli kapteenina nostamassa PK:ta liigaan upottamalla pallon vastustajan verkkoon peräti 18 kertaa.

Rantasen maali-iloittelu ja vauhdikas eteneminen kumpuavat terävästä peliälystä, nopeudesta ja hyvistä laukauksista,

vaikka tärkeimpänä pelimerkinään hän pitää joukkueelle pelaamista. Myös nopea oppimiskyky, lapsuusajan harrastukset, yleisurheilu ja telinevoimistelu ovat auttaneet eteenpäin. Geeneilläkin saattaa olla vaikutusta.

- Molemmat vanhempani ovat todella urheilullisia, ja vedän vasemmalla jalalla kuten isäni, hän sanoo.

Hänen perheensä ja sukulaisensa ovat vuosikymmeniä olleet jalkapallon pauloissa ja antaneet ison panoksen sille. Isä **Rami Rantanen** on pelannut aikanaan A-maajoukkue- ja äiti **Anne-Maria Weckström** SM-tasolla. Lisäksi vanhemmat ovat olleet vuosia PK:n aktiiveja ja valmentavat nyt PK:n naisia, siis myös tytärtään. Äidin vastuulla on joukkueen hyvinvointi. Amanda Rantanen ei silti ole kokenut suvun perinteen veloitettavan tai suvun painostavan pelaamaan juuri jalkapalloa.

- Kyllä tämä on lähtenyt ihan omasta itsestäni. Kun lopulta aloitin treenaamisen, rakastuin lajiin.

Kun peli-ilo katosi

Juuri nyt Rantasesta tuntuu, että hänet on tarkoitettu pelaamaan jalkapalloa. Itseluottamus on kohdallaan, mutta vielä muutama vuosi sitten oli toisin.

Hän siirtyi PK:n junnuista HJK:n naisiin. Sitten alkoivat vastoinkäymiset. Hän kärsi useista loukkaantumisista lyhyen ajan sisällä, söi ja voi huonosti, laihtui. Loukkaantumiset laskivat itseluottamusta, ja pelaaminen oli loppua siihen.

Rantanen ei pysty nimeämään yhtä ja ainoaa syytä syömishäiriönsä. Uudessa seurassa hän pelkäsi, miten pärjää, koska joutui olemaan loukkaantumisten vuoksi paljon treeneistä ja peleistä pois.

- Samalla tuntui, etten pystynyt kontrolloimaan kehoani, koska minulla oli kipuja ja sattui uusia loukkaantumisia. Oli koko ajan paha mieli ja huonot fiilikset. En enää iloinnut pelaamisesta.

Rantanen ei saanut ulkopuolista apua syömishäiriönsä selättämiseksi. Hän korostaa, että syömishäiriöinen ei yleensä huomaa itse tilannettaan.

- Apu olisi ollut tarpeen, mutta en uskaltanut puhua asiasta kenellekään tai myöntää sitä edes itselleni. Olin hyvä piilotte-

AIKAJANA

1998

Syntyy Helsingissä.

2002

Aloittaa yleisurheilun.

2010

Jalkapallosta tulee ykköslaji. Joukkue vaihtaa Käpaan.

2016

Syömishäiriö puhkeaa, ja rakkaus jalkapalloon himmenee.

2018

Paluu PK-35:teen. Parantuminen syömishäiriöstä alkaa.

MITÄ
VALMENTAMINEN
OPETTI AMANDA
RANTASELLE?
KATSO VIDEOT
motivilehti.fi

*– Oli koko ajan
paha mieli ja huonot
fiilikset. En enää
iloinnut pelaamisesta.*

– Aina ei ole huono juttu mennä muutama askel taaksepäin.

lemaan asiaa, ja muut luulivat, että laihtuminen ja lihasten katoaminen johtuivat treenaamisen lopettamisesta.

Rantanen uskoo, että jos hänen vointinsa olisi mennyt vieläkin huonommaksi tai hän olisi osannut kertoa asiasta, läheiset ja perhe olisivat huomanneet sen ja tehneet kaikkensa auttaakseen häntä.

Kaikesta voi selvitä

Käänne parempaan alkoi, kun PK sai paikan Naisten Ykköseen ja Rantanen palasi kotiseuraansa.

– Oli ihan kotiinpaluufiilis, ja rakastuin lajiin uudelleen. Oli pakko alkaa syömään ja muuttaa ajatuksia positiivisemmaksi, koska energiani ja lihakseni eivät olisi riittäneet pelaamiseen vähillä ruuilla.

Kokemus opetti, että kaikesta voi selvitä, kun jak-saa uskoa ja luottaa itseensä.

– Aina ei ole huono juttu mennä muutamaa askelta taaksepäin, koska sieltä voi ponnistaa paremmin ylös kuin siitä, missä ei tuntunut hyvältä.

Rantasen mielestä muiden poikkeavalta laihtumiselta ei pidä sulkea silmiä, vaan ottaa asia hienovaraisesti puheeksi. Voi vaikka sanoa, että on huomannut toisen laihtuneen ja kysyä, osaako tämä kertoa, mistä se johtuu. Samalla on tärkeää jutella ravinnosta, sen merkityksestä sekä suhteesta ruokaan ja syömiseen.

– Jos kyseessä on nuori henkilö, voi kysyä, tietävätkö hänen vanhempansa ja haluaako hän, että heille kerrotaan. Asianomaista voi ohjata hakemaan myös ammattiapua.

Itseluottamuksen mahti

Jalkapallo vaatii pelaajilta kovaa itseluottamusta, mutta peli myös kasvattaa sitä. Uefan ja yliopistojen vuonna 2017 tekemän tutkimuksen mukaan jalkapalloa pelaavilla tytöillä on parempi itseluottamus kuin muita urheilulajeja harrastavilla.

Rantasen mukaan pelaajan itseluottamus siivittää koko joukkuetta, ja sitä tarvitaan koko ajan, varsinkin epäonnistumisissa. Hyvää itseluottamusta kuvaa hänestä tilanne, jossa pelaaja on epäonnistunut kolmessa hyvässä maalintekopaikassa mutta onnistuu neljännellä kerralla.

– Kun luottaa itseensä ja joukkueeseensa, pystyy sivuuttamaan epäonnistumiset ja jatkamaan.

Hän huomauttaa, että joukkuelajissa tärkeää on toisten kannustus.

– Vastoinkäymisistä mennään yhdessä ja rakentavasti läpi, mutta yhtä tärkeää on antaa kehuja ja iloita toisten onnistumisista. Yksi mokaa, kaikki mokaa, yksi voittaa, kaikki voittaa.

Itseluottamustaan Rantanen ruokkii harjoittelemalla treeneissä täysillä.

– Tulee hyvä fiilis, kun olen tehnyt seuraavaa peliä varten parhaani, mutta viime aikojen järein piikki itseluottamukseen ovat olleet maajoukkuekutsut. En ollut odottanut kutsua. Olin siitä aluksi ihan shokissa.

Tässä ja nyt

Urheilijat ovat monille esikuvia, ja joillakin heistä on rohkeutta käyttää asemaansa mielipideilmaston muokkaamiseen. Muun muassa Yhdysvaltojen jalkapallotähti **Megan Rapinoe** tunnetaan myös vähemmistöjen puolustajana ja kärkeistä kannanotoistaan. Rantanen ei pidä ilmiötä pahana.

– Megan on iso urheilija ja persoona. Upeaa, että hän tekee hienoa duunia jalkapallossa, on oma itsensä ja tuo tärkeitä asioita ihmisten tietoisuuteen.

Rantanen uskoo, että yksikin ihminen voi vaikuttaa asioihin, eikä sulje sitä itseltäänkään pois.

– Minua huolettaa ilmastokriisi. Lisäksi pidän tärkeänä puhua sen puolesta, että kaikki saisivat olla sellaisia kuin ovat. Olemme kaikki omanlaisiamme, ja on supervoima olla juuri oma itsensä.

Sopivaa puhetta kasvatusalan ammattilaisiksi aikovalta. Rantanen opiskelee toista vuotta kutsuammattiinsa luokanopettajaksi ja uskoo, että jalkapallon opit hyödyttävät niin luokassa kuin opettajanhuoneessa.

– Opettaminen on myös joukkuelaji. Luokassa kaikki voittavat ja kaiken pitäisi olla yhteistyötä. Fudiksessa saan olla tekemisissä erilaisten ihmisten kanssa. Sellaista on myös opettajan työ.

Tällä hetkellä Amanda Rantasen ykkösasia on jalkapallo, mutta hän ei halua miettiä peliuraansa liian kauas tulevaisuuteen.

– Haluan nauttia lajista, kehittyä päivä kerrallaan, pelata tässä ja nyt. Toki haluan jatkaa maajoukkueessa, kokea siellä hienoja hetkiä ja päästä pelaamaan EM-kisoissa ensi kesänä.

Suurimmat unelmat ovat kuitenkin vielä edessä.

– Toivon pääseväni ammattilaispelaajaksi ulkomaille, mutta suurin haaveeni on tulla joskus äidiksi. Kolme lasta olisi sopiva määrä. □

2019

Aloittaa kasvatustieteiden opiskelut Helsingin yliopistossa.

2020

PK-35 Kansalliseen liigaan. Saa ensimmäisen kutsunsa maajoukkue Helmareihin.

2020

Ensimmäisen A-maaottelu ja maaottelumaali.

2021

On kiitollinen perheestä, läheisistä ja elämästä.

Motiivini

VAPAA-, KULMA- VAI RANGAISTUSPOTKU?

Vapari. Se ei jännitä niin paljon kun rankkarit. Haaveeni on tehdä joskus liigassa maali vaparista. Mä varmaan sekoaisin siitä. Kulmapotku pääsee kakkoseksi. Olisi hienoa antaa kulmasta syöttö, jonka toinen jatkaisi maaliin.

PÄÄ- VAI JALKAMAALI?

Jalkamaali on enemmän mun juttu. Jalalla voi tehdä maalin useammalla tavalla kuin päällä.

MILLAINEN ESIKUVA HALUAISIT OLLA?

Haluaisin, että inspiroisin muita olemaan empaattisia ja kohtaamaan muut ystävällisesti.

Toivoisin, että iloisuuteni tarttuisi muihin.

Sote-sopimus tulee – mikä muuttuu?

Kunta-alan sopimuskenttä täydentyy kokonaan uudella sopimuksella, sote-sopimuksella. Sen piiriin siirtyy tuhansia kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollossa työskenteleviä JHL:n jäseniä.

KUNTAKENTÄLLE TULEE 1.9.2021 alkaen kokonaan uusi sopimusala ja sote-sopimus. Siihen siirretään noin 180 000 kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen (kvtes) piiriin kuuluvaa sote-ammattilaista.

Aluksi kysymyksessä on teknisluonteinen siirtymä yhdestä kunta-alan työehto-sopimuksesta toiseen. Se ei vaikuta siirtyvien palkkoihin, työaikaan, vuosilomiin tai muihin työsuhteen ehtoihin. Sote-sopimukseen siirtyviin sovelletaan kvtesin nykyisiä määräyksiä kuluvan sopimuskauden loppuun, eli 28.2.2022 asti, ja paikallisia sopimuksia sovitun ajan.

Sen jälkeen sopimus alkaa kehittyä omana sopimuksenaan. Kunnallinen työmarkkinalaitos ja työntekijöitä edustavat pääsopijajärjestöt, eli Julkisen alan unioni JAU (JHL ja Jyty), Sotery (Tehy ja Super) sekä Juko, neuvottelevat sopimusosalalla työskentelevien palkan- korotuksista ja muista työehdoista.

– Tavoitteena on rakentaa työehtojen kokonaisuus, joka palvelee paremmin sote-alaa ja huomioi sen erityispiirteet, kertoo JHL:n neuvottelujohtaja **Kristian Karrasch**.

Liitteet 3 ja 4 tärkeitä

Sote-sopimusta sovelletaan henkilöihin, jotka työskentelevät kunnissa tai kuntayhtymissä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä.

Sopimuksen piiriin kuuluu nykyisen kvtesin liitteiden 3 ja 4 henkilöstö, eli terveydenhuollon hoitohenkilöstö ja esimiehet sekä sosiaali-huollon henkilöstö, sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluhenkilöstö ja lääke-huollon henkilöstö.

Lisäksi sote-sopimukseen sisältyvät liitteiden 3 ja 4 hinnoittelemattomat ryhmät, esimerkiksi psykologit, puhe- ja ravitsemusterapeutit ja sairaaloiden tutkimushenkilöstö sekä sotealan palveluohjaajat ja suunnittelijat.

50 prosentin sääntö

Sote-sopimusta sovelletaan myös sairaaloissa työskenteleviin sairaala- ja laitoshuoltajiin (kvtesin 4 ja 8 liitteissä) ja kvtesin piirissä oleviin hoiva-avustajiin.

– Myös muiden kvtesin liitteiden piirissä olevat saattavat siirtyä sote-sopimukseen, jos heidän tehtävänsä sisältää yli puolet sosiaali- tai terveydenhuollon tehtäviä. Tämä selvitetään kunkin kohdalla erikseen, sanoo vastaava sopimusasiantuntija **Minna Pirttijärvi**.

50 prosentin sääntöä sovelletaan esimerkiksi yhdistelmätehtävissä sairaaloiden laitos- ja ruokahuollossa työskenteleviin. Jos yli puolet tehtävistä kuuluu hoivan piiriin, henkilö siirtyy sote-sopimukseen. Sote-alan hallinto- ja toimistotehtävissä työskentelevät

eivät siirry sote-sopimukseen. Heihin sovelletaan joko kvtesin tai teknisen sopimuksen määräyksiä kuten ennenkin.

Myöskään Avaintessin ja yksityisen sosiaalipalvelualan ja yksityisen terveystalouden tessen piiriin kuuluvat työntekijät eivät siirry sote-sopimukseen.

Uusi työ sopimus ei tarpeen

Sote-sopimus syntyy riippumatta siitä, toteutuvatko sote-uudistus ja hyvinvointialueet vuoden 2023 alussa tai myöhemmin.

– Sote-sopimuksen perusteella kenenkään työnantaja ei vaihdu eikä sen takia tarvita uusia työ sopimuksia, painottaa Pirttijärvi.

Työnantaja ilmoittaa jokaiselle työntekijälle henkilökohtaisesti kvtesin vaihtumisesta sote-sopimukseen. Sen jälkeen kun työnantaja on vahvistanut sopimuksen vaihtumisen, kannattaa sopimusalan vaihdos ja yhteystiedot päivittää OmaJHL:ään.

LISÄÄ SOTE-SOPIMUKSESTA syksyn Motiiveissa ja verkossa jhl.fi/sotesopimus. □

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtuma-ilmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Kaakkois-Suomi

Raideammatilaisten osasto 9 JHL 1009

Yhdistyksen ylimääräinen yleinen kokous 23.6.2021 klo 17.30 Pieksämäen ABC liikenneasemalla. Asetetaan ehdokkaita vuoden 2021–2025 valtuuston jäsenten vaalia varten.

Kunniajäsenyys

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n hallitus on kokouksessaan myöntänyt kunniajäsenyyden seuraaville:

Anneli Väisänen, yhd. 655, Kuhmo
Eeva Vilmi, yhd. 655, Kuhmo

Motiivilehden aikataulu 2021

nro	aineisto	ilmestyy
5	5.8.	25.8.
6	9.9.	29.9.
7	14.10.	10.11.
8	17.11.	8.12.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma

Mikäli haluat **kokousilmoituksen** lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

JHL kouluttaa

Syksyllä opisto tarjoaa sekä lähi- että etäopetusta. Lue lisää: jhl.fi/koulutus

Kielikylpyyn Ahvenanmaalle 23.–28.8., Ahvenanmaa

Kielikylpy vahvistaa ruotsin kielen taitoa. Voit opetella kieltä toivomallasi työpaikalla tai toimialalla ja perehtyä alan ruotsinkieliseen sanastoon. Opiskelu tapahtuu 2–6 hengen ryhmissä. Kielikylvyn järjestävät TSL ry ja ABF Ahvenanmaa. Haku TSL:n kautta. Hakuaika päättyy jo 10.6.

Erityisruokavaliot haltuun -kurssi, 2 + 2 pv, 24.–25.9. ja 22.–23.10., JHL-opisto, Helsinki

Kurssi ravitsemisalalan ammattilaisille, yhdistelmätehtävissä toimiville ja alalle opiskeleville jäsenille. Kumpikin osio sisältää teoriaa JHL-opistolla ja käytännön harjoittelua Careerian opetuskeittiössä. Molemmat osiot pakollisia. Hakuaika päättyy 16.8.

Apua etä- ja verkko-opiskeluun, 1 pv, 17.8., etäopetuksena

Kurssilla tutustutaan perusteista lähtien etä- ja verkko-opiskelun välineisiin. Kurssi sopii sinulle, jos olet ilmoittautunut opiston etä- tai verkko-opiskeluun, tai olet ilmoittautumassa pian. Hakuaika päättyy 12.7.

Office 365 tutuksi, 2 pv, 18.–19.8., etäopetuksena

Kurssilla opit käyttämään Office 365 -pakettia. Käymme läpi mm. Teams, OneDrive, OneNote, Word, Excel sekä PowerPoint -ohjelmat. Tarkoitettu aloittelijoille. Hakuaika päättyy 12.7.

Edunvalvonnan ja yhteistoiminnan johdanto, 3 pv, 6.–8.9., Tampere

Kurssilla perehdytään liiton, paikallisen edunvalvonnan, yhdistysten ja aktiivien tehtäviin sekä vaikutusmahdollisuuksiin. Avoin kaikille jäsenille. Hakuaika päättyy 2.8.

Kesäduunarin muistilista

Onneksi olkoon, nuori! Olet läpäissyt työhaastattelun ja saanut kesätyöpaikan, kenties elämäsi ensimmäisen. Käytä tilaisuus hyväksesi, tienaa omaa rahaa ja opi uusia taitoja.

Muista, että jo tässä vaiheessa voit liittyä JHL:n työttömyyskassaan. Se kannattaa, sillä kesätyö kerryttää työssäoloa ja oikeutta päästä ansiopäivärahan piiriin.

Ole utelias, avulias ja osallistuva. Käyttäydy kohteliaasti ja reilusti työkavereita ja mahdollisia asiakkaita kohtaan. Muista, että epäasiallinen kohtelu ja häirintä työssä on kielletty.

Työsuhteen päättyessä kannattaa pyytää työtodistus. Siitä on hyötyä hakiessasi uutta työpaikkaa. Myös koulutukseen hakiessa aiemmasta työkokemuksesta voi olla apua. □

TEE KIRJALLINEN TYÖSOPIMUS

Työsuhteen alussa kannattaa tehdä kirjallinen työ-sopimus, josta ilmenee työaika, keskeiset työtehtävät, työpaikalla sovellettava työehtosopimus, palkka, palkanmaksukausi ja määräaikaisen työsuhteen päättymisaika. Työsopimus sitoo niin työntekijää kuin työnantajaa. Lisäksi tarvittavat verokortin. Verohallinto postittaa sen kaikille 15 vuotta täyttäneille. Voit myös pyytää kesäansion määrään räätälöidyn verokortin OmaVerosta.

VAADI KUNNON PEREHDYTYKSI

Sinulla on oikeus saada kunnan perehdytys työtehtävistäsi, työturvallisuudesta, työn tekemisen tavoista ja muista työpaikan käytännöistä. Ole aktiivinen ja kysy, jos jokin jää epäselväksi. Noudata työaikoja ja esimiehen ohjeita. Sairaana ei kenenkään tarvitse tehdä töitä. Selvitä työpaikan sairausloma-käytäntö varmuuden vuoksi jo ennalta, jotta osaat toimia sairauden sattuessa oikein ja saat tarvittavan todistuksen poissaoloa varten.

TUTKI PALKKALASKELMA HUOLELLA

Myös kesätyöntekijöille on maksettava työehtosopimuksen (tes) mukaista palkkaa. Monissa tes-seissä on sovittu nuorille työntekijöille maksettavasta vähimmäispalkasta, joka on keskimäärin 70–90 prosenttia alimmasta taulukkopalkasta. Erillisiä lisiä (mm. iltalisiä, sunnuntaityökorvaus) ei saa sisällyttää peruspalkkaan, vaan ne on maksettava erikseen ja eriteltävä palkkalaskelmassa. Ylitöitä voi tehdä esimiehen pyynnöstä ja tunnit kannattaa kirjata ylös.

HUOLEHDI TURVALLISUUDESTA

Työnantaja vakuuttaa jokaisen työntekijän työtapa-turmien varalta. Voit itse vähentää tapaturmariskejä noudattamalla työturvallisuusohjeita ja työnjohdon ja esimiehen neuvoja. Myös työsuojeluvaltuutettu voi perehdyttää vaaran paikkoihin ja neuvoa henkilö-suojainten käytössä. Laki suojelee nuoria, alle 18-vuotiaita työntekijöitä. Heillä ei saa teettää työtä, joka voi vahingoittaa terveyttä, kehitystä tai koulun-käyntiä. Myös yötyö on alaikäisiltä pääosin kielletty.

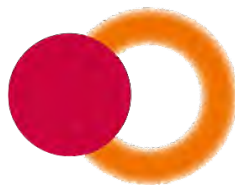
Maria Helin

JHL:n järjestöasiiantuntija
Järjestötoiminnan toimialue

KESÄTYÖ on mainio mahdollisuus oppia uusia taitoja ja työ-elämän pelisääntöjä, joista on hyötyä myöhemmin. Ammat-tiliittosi JHL auttaa ja tukee sinua. Saat neuvoja lisäksi Kesä-duunari-infosta. Palvelu on maksuton, ja voit soittaa tai lait-taa viestiä, jos jokin asia työsuhteessa, työehdoissa, palkan-maksussa tai muussa työhön liittyvässä askarruttaa mieltä. Tehdään yhdessä kesätyöstä positiivinen ja aurinkoinen kokemus, jota voit jälkepäin muistella.

LUE ASIASTA LISÄÄ

tyosuojelu.fi/tyosuhte/nuori-tyontekija

Ajankohtaista kesän kynnyksellä

Päivärahan hakuun ja palkkatulojen sovitte-
luun vaikuttaa koulunkäynninohjaajilla se, onko
työsuhde ennen työttömyyttä ollut koko- vai
osa-aikainen.

Kokoaikatyöstä lomautettu:

Mikäli jäät kesän ajaksi työttömäksi tai lomau-
tetuksi kokoaikatyöstä, voit hakea päivärahaa
aikaisintaan kahden viikon kuluttua työttömyy-
den alkamisesta. Jos työsuhteesi on voimassa,
toimita lomautusilmoitus tai työsopimus, josta
palkanmaksun keskeytys käy ilmi.

Kokoaikatyön palkkaa ei huomioida päivä-
rahan sovittelussa, mutta merkitse hakemukseen,
jos olet vuosilomalla työstäsi.

Osa-aikatyöstä lomautettu:

Jos olet tehnyt osa-aikatyötä ja hakenut päivä-
rahaa työssä ollessasi, jatka päivärahan hakemis-
ta normaalin hakurytmiä mukaisesti myös kesän
ajan.

Jos haet päivärahaa vasta osa-aikatyön
päättymisen jälkeen, täytä hakemus kuukauden

loppuun asti (esim. jos työ päättyy 6.6., voit täyt-
tää hakemuksen ajalta 7.6.–30.6.). Ensimmäinen
hakujakso määrittää jatkossa käytettävän haku-
ja sovittelujakson.

Lisäohjeita löydät kassan nettisivuilta.

Hakemu uudistus ja perusopas

Päivärahan hakeminen on nyt entistä helpompaa
ja selkeämpää, kun eWertin sähköinen hakemus
on uudistettu. Se ohjaa automaattisesti täyttä-
mään oikean hakemustyyppin, haitpa päivä-
rahaa ensimmäistä kertaa tai jatkohakemuksella
esimerkiksi soviteltavaa päivärahaa. Löydät netti-
sivuiltamme uudet ohjeet myös videona.

Työttömyyskassan vuoden 2021 perusopas on
julkaistu. Perusopas on kattava paketti yleisesti
työttömyysturvasta ja työttömyyskassan palve-
luista. Verkossa luet sen kätevästi e-julkaisuna
suomeksi ja ruotsiksi.

Poikkeuslait jatkuvat

Seuraavien koronapoikkeuslakien voimassaolo
jatkuu syyskuun loppuun:

- sovitellun päivärahan suojaosan korotus
(500 €/kk ja 465 €/4vko)
- sovittelussa ei käytetä erityistä sovittelujaksoa
tai laskennallista palkkaa
- yritystulojen sovittelu on mahdollista oman
ilmoituksen perusteella
- työttömyysetuuden ennakkomaksu ilman
pääöstä enintään kuudelta kuukaudelta
- liikkuvuusavustuksen työmatkan keston edel-
lytys kokoaikatyössä on lyhennetty (2 tuntia)
Jos poikkeuslait päättyvät syyskuuhun, käy-
tetään 1.10. alkavien hakujaksojen sovittelussa
tavanomaisia suojaosia, jotka ovat 300 €/kk ja
279 €/4vko.

Asiakaspalvelu kesällä

Puhelinpalvelumme toimii ajalla 21.6.–13.8.
arkipäivisin klo 9–11. Ajankohtaisia asioita
kannattaa seurata myös pitkin kesää osoitteessa
tyottomyyskassa.jhl.fi.

Työttömyyskassa toivottaa kaikille hyvää ja
koronaturvallista kesää!

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta
voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi
parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa
010 190 300 ja henkilökohtaisesti maanantai–torstai klo 10–14.
eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatko-
hakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja
matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

HEINI RUSANEN
syntynyt 1998

KOTIPAIKKA
Lahti

AMMATTI
varhaiskasvatuksen
opettaja

KOULUTUS
sosionomi (amk)

**TYÖNANTAJA JA
OPPILAITOS**
Humpulän päiväkoti

HARRASTUS
kirjoittaminen, ulkoilu,
musiikinkuuntelu,
tanssi, kielet

Moderni tarhaope

Ihmisoikeudet ovat tärkeitä varhaiskasvatuksen opettaja Heini Rusaselle, 23. Hän opettaa pienille avarakatseisuutta ja iloitsee siitä, että lapset saavat käyttää kynsilakkaa sukupuoleen katsomatta.

teksti Samuli Launonen kuva Silvi Kaarakainen

3

kieltä
työn alla

4

kieltä
hallussa

20

hoidettavaa
lasta

8

kilometriä
tavallinen
lenkki

1

vuosi Lahden
vihreissä nuorissa

5

vuotta
vapaaehtois-
työtä eri
järjestöille

9

matkustettua
maata

– *Inhimillisyyttä ja toisten kunnioittamista pitää opettaa ja oppia, pienissäkin asioissa.*

MITEN JHL:N PITÄISI NÄKYÄ
SOMESSA? HEINI RUSANEN
KERTOO: motiivilehti.fi

KESÄINEN JÄSENETU KAAKKOIS-SUOMESSA JÄSENILLE PERHEINEEN LA 14.8.2021 klo 10-19

Nyt sinulla on JHL:n jäsenenä upea mahdollisuus tulla viettämään monipuolista kesäpäivää lasten kanssa Lappeenrantaan Rauhan alueelle! Päivän riemut ovat tarjolla jäsenetuna jäsenille perheineen – mukaan luettuna isovanhemmat ja kummit. Tee päivästä vaikka osa perheenne kesälomasuunnitelmia! Päivän aikana on mahdollisuus kulkea ja harrastaa omaan tahtiin ilman tiukkoja aikatauluja. Aktiviteetit toteutuvat voimassa olevien rajoitusten puitteissa. Jokaisen omalla vastuulla on huolehtia liikkussa turvaväleistä ja hyvästä käsihygieniasta.

OHJEET JÄSENEIDUN KÄYTTÖÖN:

[https://www.jhl.fi/jhl/aluetoimistot/
kaakkois-suomen-aluetoimisto/](https://www.jhl.fi/jhl/aluetoimistot/kaakkois-suomen-aluetoimisto/)

Lisätietoja:

kaakkois-suomi@jhl.fi / p. 050 443 2164

(Huom. Kesällä aluetoimisto on suljettuna

28.6.-1.8.2021, tiedustelut edusta sitä ennen!)

**JHL:n
jäsenkortilla
voit säästää jopa
113 € / aikuinen!**

HOLIDAY CLUB SAIMAAN MAJOITUSHINNAT 14.–16.8.:

- 1hh 108 € / vrk
- 2hh 128 € / vrk
- Perhehuone 168 € / vrk

Majoitushinnat sis. kylpylän ja kuntosalin vapaan käytön sekä runsaan aamiaisbuffan. Varaukset:
hotellimyynti.saimaa@holidayclub.fi tai 0300 870 950.
Lisätietoja alueesta: www.holidayclubresorts.com

AKTIVITEETTI RANNEKE 20 € / hlö sis. seuraavat aktiviteetit:

- Keilaus (Norm. hinta 28 € / rata ma-su klo 10-15)
- Kuntosali (Norm. hinta 10 € / hlö kertakäynti)
- Kylpylä (Norm. hinta 22 € / aikuinen 15 € / lapsi 4-14 v.)
- Padel (Norm. hinta 24 € / pelivuoro 1 h)
- Angry Birds -puisto (Norm. hinta 19 € / hlö)
- Golf par3 -kentällä (Norm. hinta 10 € / aikuinen ja 5 € / juniori)
- Tennis (Norm. hinta 20 € / pelivuoro 1 h)

Lounas: 10 € / aikuinen ja 5 € / lapsi. Alle 4-vuotiaat ilmaiseksi.

**Kokopäivän
aktiviteetit
ja lounas
30€ / aikuinen
25€ / lapsi**

Osallistu kampanjaan, laita hyvä kiertämään kunta-alalla!

**Millaisia uusia toimintamalleja ja
työtapoja sinun työpaikallasi on viime
aikoina otettu käyttöön?**

**Hyvä kiertämään -kampanja kerää
kunta-alan kehittämistarinat Tekojen
torille. Kampanja päättyy 30.9.
Parhaat palkitaan gaalassa
marraskuussa.**

Jaa ratkaisusi Tekojen torilla

<https://kuntatyö2030.fi/tekojen-tori>

Kuntatyö2030 on KT kuntatyönantajien ja kunta-alan pääsopijajärjestöjen yhteinen työelämän kehittämisen kokonaisuus. Katso lisää <https://kuntatyö2030.fi/>

Raha hoi, älä jätä!

Oletko ahkera kuukausisäästäjä vai rahoitatko joka-päiväisen elämän luotoilla ja pikavipeillä? Kolme JHL:läistä kertoo, kuinka he saavat rahat riittämään.

teksti Ulla Puustinen kuvat Esko Jämsä ja Vesa Tyni

Suomen kieli on pullollaan rahaan ja rahankäyttöön liittyviä sananlaskuja, kuten *Mikä laulaen tulee, se viheltäen menee, Rahaa kuin roskaa, Velka on veli otettaessa, veljenpoika maksettaessa ja Raha ei kasva puussa.*

Siitä puhe, mistä puute. Maksuhäiriömerkinnän saaneita oli viime vuoden lopussa yli 392 000. Myös kotitalouksien velkaantuminen on jatkanut keskeytymätöntä kasvua vuosituhaten alusta lähtien.

- Vuoden 2020 lopussa kotitalouksien velat suhteessa käytettävissä oleviin vuosituloihin olivat 133 prosenttia. Me elämme velaksi, sanoo Takuusäätiön toimitusjohtaja **Juha A. Pantzar**.

Tähän juttuun on haastateltu kolme eri elämäntilanteessa olevaa JHL:n jäsentä, jotka kertovat rahankäytöstään. Kaikilla heillä on lainaa, mutta ne ovat hallinnassa.

Haaveena omakotitalo

Rahalla saa ja mersulla pääsee on Monica Haapalan, 21, motto. Hän nojailee auton kylkeen. Ei tosin mersun, vaan Volkswagen Polon.

Viime marraskuussa Haapala muutti yhteen poikakaverinsa kanssa, ja pariskunta harjoittelee nyt ensimmäistä kertaa yhteistä elämää ja rahankäyttöä.

- Muutin suoraan vanhempieni luota Villen luo. Moni tuttavistani sanoi, että kannattaisi ensin opetella itsenäistä elämää, mutta näin on parempi. Lisäksi se tulee halvemmaksi kuin kahden asunnon vuokra.

Ensiarunnokseen pari hankki rivitalokaksion Vantaan Nikinmäestä. Vuokra on 1080 euroa kuussa, ja sen kaksikko maksaa puoliksi.

- Olen asunut koko elämäni vuokrakerrostalossa. Täällä olen ihastunut pihaan ja alkanut haaveilla omakotitalosta.

Puolileikkillään avopari on puhunut ASP-tilin perustamisesta, mutta korkotukilainan ja valtiontakauksen saadakseen on raavittava kokoon kymmenen prosenttia asunnon hankintahinnasta. Se tuntuu ylivoimaiselta.

- Kun muutimme yhteen, minulla oli säästötilillä 2000 euroa, mutta suurin osa siitä on mennyt kodin hankintoihin.

Ei koskaan pikavippejä

Haapala on parhaillaan lomautettu kokopäivätyöstään Helsinki-Vantaan lentokentältä ja tekee osa-aikatyötä Fazerin leipomossa. Käteen jää noin 1500 euroa kuussa.

Poikakaveri Ville työskentelee automyyjänä ja ansaitsee paremmin, mutta tulot vaihtelevat, koska kokonaisansio muodostuu pohjapalkasta ja autojen myyntiin perustuvasta provisiosta.

Palkkapäivänä Haapala pyrkii siirtämään muutama kymppi säästötilille, mutta kuun lopussa hän joutuu yleensä siirtämään summan takaisin maksaakseen laskuja.

- Autolainan lyhennys on 180 euroa kuussa, bensiniini menee hiukan runsas sata euroa, ruokaan, sähköön, matkapuhelinliittymään, vaatteisiin ja harrastuksiin loput. Tulemme toimeen, mutta tilanne stressaa enemmän kuin haluaisin.

Hän ei äkkiseltään keksi, mistä voisi säästää.

- Nikinmäki on syrjässä, ja ilman autoa työmatkaan menisi tunti. Lisäksi harrastan salibandyä ja tarvitsen autoa treeni- ja kisamatkoihin.

Pikavippeihin Haapala ei ole koskaan sortunut, mutta muuten hän kuvailee taloustaitojaan köykäisiksi.

- Lapsuudenkodissa ei muistutettu säästämisen tärkeydestä. Lukiossa puhuttiin valtion taloudesta mutta ei koskaan oman rahan käytöstä tai edes siitä, kuinka laskut maksetaan.

Hän toivoo, että raha-asioista puhuttaisiin avoimemmin.

- Se, mitä on pankkitilillä, ei leimaa ketään ihmisenä.

Kotia ja koulua helppo syyttää

Pantzar käyttää kansalaisten taloudellisesta kyvykkyydestä termiä talouslukutaito ja rinnastaa sen tavalliseen lukutaitoon.

- Valtaosa kansalaisista osaa lukea, mutta on eri asia, mitä he lukevat ja mitä luetusta ymmärtävät.

*–Harjoittelemme
vasta säästämistä
poikakaverini Villen
kanssa.*

ISO MENOERÄ. Auto on välttämätön
Monica Haapalalle, mutta samalla
se on iso rahanreikä.

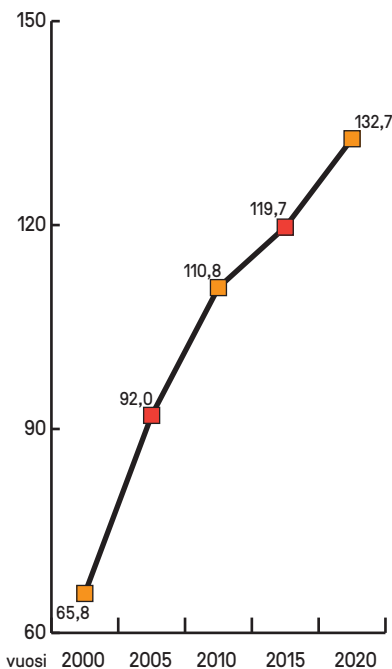
TÄYSI LASTI. Sanna Riikonen ja hänen tyttärensä Enni täyttävät ostokärryn ääriään myöten. Viisilapsisessa perheessä kuluu etenkin maitoa.

– Kun menen kauppaan, ostan ainakin 15 litraa maitoa kerralla.

KOTITALOUKSIEN VELKAANTUMIS-KEHITYS V. 2000-2020

kotitalouksien velka, %
(käytettävissä olevista tuloista)

Lähde: Suomen Pankki, Tilastokeskus

Osaavatko erotella lukemastaan olennaisen ja oikean ja väärän tiedon ja tehdä sen pohjalta omaan elämäänsä liittyviä ratkaisuja?

Pantzarin mielestä ymmärtämistä pyritään tietoisesti hämärtämään - ja sitä sanotaan markkinoinniksi.

- Se on täysin laillista toimintaa, mutta sen tarkoitus on saada ihmiset tekemään nopeita ja harkitsemattomia päätöksiä.

Kenen vastuulla on huolehtia siitä, että me houkutuksille alttiit kuluttajat teemme rationaalisia ratkaisuja?

- Siinäpä se pulma onkin. Ei kenenkään ja samalla kaikkien. Kun vastuu jakautuu, voi aina moittia muita laiminlyönneistä.

Helpointa on syyttää kotikasvatusta, sillä tutkimusten mukaan talouskäyttäytyminen periytyy ja mallit opitaan lapsuudessa.

- Tiedän omasta kokemuksesta, että rahasta puhuminen vaikkapa teini-ikäisen kanssa on vaikeaa. Jos taas vanhempien omat taloustaidot ovat hatarat, miten he voivat neuvoa lapsiaan.

Kouluissa taloustaitojen opetus on viime vuosina lisääntynyt. Sen laajuus ja sisältö kuitenkin vaihtelevat Pantzarin mukaan kunnasta, koulusta ja jopa luokasta toiseen.

- Lisäksi kouluopetus keskittyy liiaksi makrotalouden ilmiöihin eikä kotitalouksien rahan käyttöön.

Hän pelkää, että tulevaisuudessa opetus painottuu yrittäjyyteen, sijoitustoimintaan ja innovaatioihin, kun pitäisi puhua siitä, paljonko hoitaja saa palkkaa ja mihin se riittää.

Arki on tasapainoilua

Raha ei tuo onnea. Tätä mieltä on koulunkäynnin ohjaaja **Sanna Riikonen**, 42, Salosta.

Hänelle onni tarkoittaa tasapainoista perhelämää, johon kuuluu aviomies ja viisi lasta, 17-, 13- ja 11-vuotiaat sekä toisella luokalla olevat kaksospojat.

Toisin kuin useimmilla koulunkäynninohjaajilla Riikosella on kokopäivätyö. Aviomies työskentelee järjestelmätukihenkilönä lääkeyhtiössä.

- Tämän kokoisen perheen pyörittäminen on tasapainoilemista tulojen ja menojen kanssa. Se vaatii suunnittelua ja miettimistä, mutta olemme siinä aika taitavia, mies varsinkin, hän sanoo.

Arki rullaa, kun kaikki perheen säännöllisesti toistuvat maksut on laskettu könttäsummaksi ja jaettu kuukausieriksi.

- Palkkapäivänä siirrämme kummankin tililtä kuukausierän verran yhteiselle säästötilille, josta kaikki talouden menot maksetaan.

Suurperheen isoin menoerä on ruoka.

- Kun menen kauppaan, ostan kerralla 15 litraa maitoa. Kuukauden ruokalasku on hiukan toista tonnia, vaikka teen paljon itse, sämpylätkin. Ruosta emme tingi.

Lasten harrastukset ovat toinen asia, johon perhe panostaa. Riikosella se tarkoittaa jääkiekkoa, jota kaikki viisi harrastavat ikään ja sukupuoleen katsomatta.

- Onneksi seura- ja jäämaksut ovat halvempia Salossa kuin vaikkapa Turussa. Jos asuisimme siellä, meillä olisi varaa vain yhden lapsen lätkäharrastukseen.

Lyhennysvapaata tarvittaessa

Monesta muusta suurperhe joutuu tinkimään. Esimerkiksi jääkiekkovarusteet kiertävät vanhemmalta nuoremmalle, ja vaatteet hankitaan enimmäkseen marketien ja nettikauppojen alennusmyynnistä tai kirpparilta.

- Ulkomaanmatkoja emme harrasta, eikä laskettelemaan tai huvipuistoon mennä koko porukalla. Huvittelun sijaan keksimme muuta yhteistä puuhaa, josta on iloa pidemmäksi aikaa.

Perhe asuu pankin ystävällisellä avustuksella hankkimassaan omakotitalossa.

- Kun oli asuttu vuosi, kaksoset ilmoittivat tulostaan. Isompaa ei kuitenkaan hankittu, vaan laitoimme huonejärjestelyt uusiksi. Hyvin mahtuutaan näinkin.

Jos on hankittava jotain kallista, Riikokset pitävät hyvällä omallatunnolla muutaman lyhennysvapaan kuukauden asuntolainan maksuista. Se tuo hiukan väljyyttä taloudenhoitoon.

- Tuhansien eurojen säästöpuskuria ei tilillä ole, mutta miehelläni ja minulla on vapaaehtoinen eläkevakuutus, jota kartutetaan pikkuhiljaa.

Riikonen kasvoi yrittäjäperheessä ja arvelee sen vaikuttaneen rahankäyttötottumuksiinsa.

- Lapsuuteni osui 90-luvun lamavuosiin, ja muistan, että tuolloin kotona oli hetkittäin kireä tunnelma. Vasta aikuisena ymmärsin, että se johdettiin todennäköisesti taloushuolista.

Omien lastensa kanssa Riikonen on tehnyt korjausliikkeen ja sanoo puhuvansa perheen raha-asioista avoimemmin.

Taitekohdissa kyvyt punnitaan

Talouden kannalta haastavimmat tilanteet osuvat usein elämän taitekohtiin, kuten lasten syntymään, vakavaan sairastumiseen ja avioeroon. Myös lomautukset ja töiden loppuminen saavat talouden herkästi sakkaamaan.

Suomalaiset ovat varautuneet äkillisiin muutoksiin huonosti. Marttaliiton, Takuusäätön ja Osuuspankki-ryhmän tekemän selvityksen mukaan 41 prosenttia ei ole varautunut yllättäviin menoihin millään tavalla.

Kriittisin vaihe on Pantzarin mukaan eläkkeelle jäänti.

- Lähivuosina eläkkeelle jää sukupolvi, joka on tottunut kuluttamaan ja käyttämään luottoja oman elämänsä rahoittamiseen. Kun palkkatulo muuttuu eläkkeeksi, se ei riitä entisen elintason ylläpitämiseen, eikä välttämättä edes lainojen takaisinmaksuun.

Ylivelkaantuminen ei olekaan enää leimallisesti vain nuorten ongelma, vaan yhä useampi eläkeläinen on maksuvaikeuksissa ja ulosotossa.

Ihmekös tuo, sillä suomalaisten keskieläke on vain 1762 euroa kuukaudessa (2020), ja monella vielä tuntuvasti vähemmän.

MATKAKUUMETTA. Taina Karjalaisen sormi osoittaa Playa Del Inglésiin, joka on koko perheen lempparikohde.

– *Lasken päiviä seuraavaan Espanjan matkaan!*

Pantzarin esimerkki on karu: Jos kulutusluottoa on kertynyt noin 20 000 euroa, sen takaisinmaku vie 2 500 euron mediaanitulolla keskimäärin viisi vuotta. Tuona aikana eläminen on sovitettava velkajärjestelynormiin. Se tarkoittaa, että rahaa on vain ruokaan, asumiseen ja aivan välttämättömiin menoihin, ei mihinkään ylimääräiseen.

- Jos on entuudestaan velkaa, pitäisi eläkkeelle siirtymisestä johtuvaan tulotason laskuun alkaa varautua jo kymmenen vuotta aikaisemmin, hän neuvo.

Espoon yksiöstä lukaaliin

Köyhän ei kannata ostaa halpaa. Näin kuvailee hyvinkääläinen ruoka- ja puhtauspalvelutyöntekijä **Taina Karjalainen**, 54, rahankäyttöään.

- Taloustaidot opin isältä jo 70-luvulla. Hän neuvoi maksamaan aina ensin vuokran, sähkölaskun ja muut välttämättömät menot. Vasta sitten tulevat muut hovit ja houkutukset.

Isän oppeja Karjalainen soveltaa vertailemalla tuotteiden laatua ja hintaa. Lisäksi hän kilpailuttaa säännöllisesti palvelut.

- Kilpailutin juuri kaksi matkapuhelinliittymää, ja säästöä tulee 60 euroa joka kuukausi, hän iloitsee.

Karjalaisen perheeseen kuuluu aviomies ja 17-vuotias poika, joka opiskelee kaupallista alaa ja asuu vielä kotona.

Ensimmäisen pankin kanssa yhteisen asunnon, pikkukүйsion, perhe osti Espoosta.

- Sitten muutimme Hyvinkäälle, josta saimme Espoon yksiön hinnalla lähes sadan neliön kerrostaloasunnon. Siinä asumme edelleen.

Kahden työssä käyvän palkalla yhtiövastike, muut laskut ja perheen välttämättömät menot hoituvat ilman suurempia ongelmia. Samoin mökkilainan lyhentäminen.

- Hankimme mökin muutama vuosi sitten Vääkystä Päijät-Hämeestä. Siihen saa uppomaan rahaa niin paljon kuin haluaa.

Mökin lisäksi rahaa kuluu perheen kahteen autoon. Uudempi on pidemmän työmatkan takia Taina Karjalaisen käytössä, ja aviomies joutuu tyytymään Tainan ikivanhaan rämään.

- Tavoitteena on, että lainat on maksettu, kun eläkepäivät aikanaan koittavat.

Käteinen vaihtui korttiin

Karjalainen on käteisihminen, joka on opetellut korttien käyttöä vasta pari vuotta. Pankkia vaihtaessaan hän otti myös verkkopankkitunnukset laskejen maksua varten.

- Nykyään maksan enimmäkseen kortilla, mutta luotto-ominaisuutta käytän tosi harvoin.

Normaalin käyttötilin lisäksi Karjalaisella on säästö- ja sijoitustili, johon hän siirtää kuukausittain 75 euroa etelänmatkaa varten.

- Tavoitteena ei ole kartuttaa kymppitonniä pääomaa, vaan sen verran, että voimme matkustaa etelän lämpöön.

Play del Inglés on koko perheen suosikkikohde. Koronavuonna Espanjan matka jäi väliin, mutta Karjalaisella on passi ja hammasharja valmiina seuraavaa reissua varten.

Matalan kynnyksen palvelua

Karjalainen on toiminut pitkään pääluottamusmiehenä ja tietää, että moni pienipalkkainen elää velaksi.

- Varsinkin nuoret ja määräaikaisessa työsuhteessa olevat hyötyisivät, jos heillä olisi parempia työkaluja oman talouden hallintaan, hän sanoo.

Juha A. Pantzar kehottaa ammattiliittoja tarjoamaan jäsenilleen matalan kynnyksen talousneuvontaa.

- Liitoilla on hyvä kosketus jäseniinsä. Miksi ne eivät tarjoaisi sähköiseen ympäristöön rakennettua kurssia siitä, miten pääset eroon veloista?

JHL järjesti ensimmäisen jäsenille suunnatun Oman talouden ABC-webinaarin maaliskuussa 2021. Webinaarissa neuvottiin, kuinka pienistäkin tuloista voi kartuttaa vuodessa muutaman sadan euron puskurin pahan päivän varalle.

Lisäksi jäsenet saivat kuukaudeksi käyttöönsä maksuttoman Oman talouden personal trainer -sovelluksen, joka auttaa tasapainottamaan tuloja ja menoja.

Myös työnantajien tulisi Pantzarin mielestä havahtua palkansaajien talousongelmiin ja omak-sua nykyistä aktiivisempi ote.

- Talousvaikeudet korreloivat usein mielen-terveysongelmien kanssa, ja niillä on vaikutusta henkilön työkykyyn ja työssä jaksamiseen. Talousneuvonta pitää nähdä osana ennaltaehkäisevää työ-terveyshuoltoa.

Kun korttipakka hajoaa

Parinkymmenen viime vuoden aikana kuluttamisen tavat ovat muuttuneet radikaalisti. Aiemmin ensiasunnoksi hankittiin yksiö, nykyään pankkilainaa haetaan hulppeaan omakotitaloon.

Myös kodin hankinnat ja harrastukset rahoitetaan erilaisilla luotto- ja maksuaikajärjestelyillä.

Asia on ihan ok, niin kauan kuin on tuloja. Kun tulovirta katkeaa, korttipakka hajoaa.

Pantzar on erityisen huolissaan vakuudettomien kulutusluottojen ja pikavippien määrästä.

- Talousvaikeuksissa olevan on vaikea vastustaa perjantai-iltana kännykkään tai tablettiin kilahtavaa tarjousta, jossa luvataan "helppoa" rahaa. Kuitenkin niin yksilön kuin kansantalouden kannalta olisi tärkeää saada kotitalouksien holtiton velkaantumiskehitys poikki mahdollisimman varhain, hän sanoo.

Valoa tunnelin päässä

Pääministeri **Sanna Marinin** (sd.) hallituksen puoliväliriihessä haettiin ratkaisuja kotitalouksien velkaantumiseen. Hallitus päätti selvittää kulutusluottojen enimmäiskoron pysyvää madaltamista ja pikavippifirmojen markkinoinnin rajoittamista.

Lisäksi hallitus alkaa valmistella velkajärjestelyyn pääsyn helpottamista sekä nostaa pienituloisten ulosoton suojaosuutta.

- Nykyinen velkajärjestelylainsäädäntö on 90-luvun lamavuosien perua, ja sitä onkin syytä uudistaa. Vastuunjako kuluttajan ja luotonantajan välillä ei ole nykytilanteen tasalla, koska laki suoja liian yksipuolisesti luoton myöntäjää, Pantzar sanoo. □

Seitsemän vinkkiä säästämiseen

MIETI, MIKÄ MOTIVOI SINUA SÄÄSTÄMÄÄN. Kun tiedät sen, aseta tavoite ja kirjaa ylös, sillä silloin sen toteutuminen on todennäköisempää.

KULUTA TIETOISESTI. Vertaile hintoja ja mieti ostopäätöstä tehdessäsi, tarvitsetko todella jotain uutta.

KILPAILUTA PALVELUT. Matkapuhelinliittymien ja tietoliikenneyhteyksien tuottajat kannattaa määräajoin kilpailuttaa, samoin sähköyhtiöt.

KÄYTÄ KÄTEISTÄ. Käteinen konkretisoi rahanmenetyksen paremmin kuin korttiraha.

ENNAKOI HARVOIN TOISTUVAT MAKSUT. Siirrä säästötilille kuukausittain rahaa kerran tai kaksi kertaa vuodessa erääntyviä laskuja varten.

AUTOMATISOI SÄÄSTÄMINEN. Jokaisen korttimaksun yhteydessä voi ohjata euron säästötilille. Myös kaupan bonukset voi ohjata säästö- tai sijoitustilille.

ÄLÄ SORRU PIKAVIPPEIHIN. Älä ainakaan maksa yhtä pikavippiä toisella.

Saako raskaus vaikuttaa työsuhteen ehtoihin?

Anni Santanen, lakimies

Oikeudelliset asiat
anni.santanen@jhl.fi

Laki turvaa raskaana olevien työntekijöiden asemaa monin tavoin. Silti syrjiviä käytäntöjä esiintyy usein ja harva uskaltaa hakea apua syrjintäepäilyihin.

RASKAUS JA PERHEVAPAAT herättävät usein huolta työsuhteen ehdoista. Lapsen saaminen ei saisi haitata kenenkään urakehitystä eikä vaikuttaa negatiivisesti työsuhteen ehtoihin. Raskaussyrjintä on kielletty sekä työsopimuksissa että tasa-arvolaisissa.

Raskauteen ja perhevapaan käyttöön liittyvää syrjintää esiintyy silti työelämässä koulutuksesta riippumatta. Riski joutua syrjityksi raskauden tai perhevapaan takia korostuu määräaikaisina, osa-aikaisina tai vuokratyössä työskentelevillä naisilla.

Tyypillisimmin syrjintäepäily tulee esiin työnhaussa, määräaikaisten sopimusten jatkamisessa tai perhevapailta palatessa. Edelleen on saatettu työsuhde jopa purkaa koeaikana, kun työnantaja on saanut tietää raskaudesta. Pitkissä työsuhteissa raskaussyrjintä voi ilmetä urakehityksen pysähtymisenä, esimerkiksi jo luvattun ylennyksen perumisena.

Tasa-arvolain mukaan kiellettyä syrjintää on, jos työnantaja työhön ottaessaan, tehtävään tai koulutukseen valitessaan tai työsuhteen ehdoista päättäessään toimii niin, että henkilö joutuu raskauden, synnytyksen tai muun sukupuoleen liittyvän synn perusteella epäedulliseen asemaan.

Työsopimuslain mukaan työnantaja ei saa irtisanoa raskauden tai perhevapaan vuoksi

työntekijää tai rajoittaa hänen työsuhteensa kestoja tai jatkumista. Määräaikaista työsuhdetta ei voi rajoittaa kestävästi vain äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan alkuun eikä sitä voi jättää raskauden tai perhevapaan takia uusimatta, jos työ jatkuu tämän jälkeenkin.

PERHEVAPAAN JÄLKEEN työntekijällä on oikeus palata ensisijaisesti aikaisempaan työhönsä. Jos tämä ei ole mahdollista, on työntekijälle tarjottava aikaisempaa työtä vastaavaa, työsopimuksen mukaista työtä tai, jos tämäkään ei ole mahdollista, muuta työsopimuksen mukaista työtä. Työhön palaavan on saatava hyväkseen kaikki työehtojen parannukset, jotka hänen poissaoloaikanaan on toteutettu.

Raskaana ollessa on yhtäläinen oikeus hakea töitä, eikä perhesuunnitelmista ole velvollisuutta kertoa työhaastattelussa. Raskaus, perhevapaa tai vanhemmuus eivät saa vaikuttaa työhönottopäätökseen.

Työsopimuslaki edellyttää työnantajalta tasapuolista kohtelua, eikä työntekijöitä ole lupa asettaa eriarvoiseen asemaan minkään työsuorituksiin liittymättömän synn vuoksi. Työnantajan vastuulla on, että tehtäviin valitaan pätevin hakija eikä työsuhteen pituuteen vaikuta esimerkiksi mahdollinen äitiysloma.

Syrjintäolettaman syntymiseksi työntekijän on osoitettava, että eri asemaan joutuminen on seurausta raskaudesta tai perhevapaasta. Esimerkiksi koeaikapurku työnantajan saatua tiedon raskaudesta synnyttää syrjintäolettaman, kuten myös tieto siitä, että haettuun tehtävään on valittu raskaana olevaa hakijaa vähemmän pätevä henkilö. Vapautuakseen syrjintäolettamasta työnantajan on osoitettava, että hänen toimintansa on johtunut jostain muusta hyväksyttävästä syystä kuin raskaudesta tai perhevapaasta.

SYRJINTÄÄ KOHDANNEELLA on oikeus vaatia työnantajalta hyvitystä tasa-arvolain nojalla. Hyvityksen määrääminen ei edellytä työnantajalta tahallisuutta. Jos työsuhde päättyy raskauden tai perhevapaan takia, voidaan työnantajalta vaatia myös korvausta työsuhteen perusteettomasta päättämisestä työsopimuslain nojalla.

Vaikka edelleen raskaussyrjintään liittyviä yhteydenottoja tulee paljon, suurimassa osassa erimielisyydet työnantajan kanssa saadaan kuitenkin sovittua ilman oikeudenkäyntiä. Ei siis kannata epäröidä ottaa yhteyttä liittoon, jos koet joutuneeksi työpaikallasi raskauteen, perhevapaan käyttöön tai vanhemmuuteen liittyvästä syystä eriarvoiseen tilanteeseen. □

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

[tasa-arvo.fi](#)

På svenska

Läs lagkolumnen på motiivilehti.fi/sv fr.o.m. 9.6

Motiv

VILKEN UTRUSTNING BEHÖVS PÅ DAGSUTFÄRDER?

Jag skulle ta med åtminstone matsäck, vatten, praktiska kläder, bekväma skor, sittunderlag, första hjälpen-utrustning, toalett-papper, tändstickor, soppåse, kikare, karta och kompass.

HUR KLARAR MAN JOBBIGA VANDRINGSDAGAR?

Det hjälper att vara förutseende och ha bra rutiner. Anpassa rutter, pauser och vandringstakt enligt de svagaste i gruppen. Överväg att stanna i tält eller vindskydd om regnet öser ner. Gör inte upp ett för pressat tidsschema!

VILKET VANDRINGSMÅL DRÖMMER DU OM?

Jag skulle gärna åka till Alperna.

Äkta närvaro

text Marina Wiik foto Kjell Söderlund

FÖR ETT TAG sedan blev jag erbjuden ett jobb som vildmarks-guide i Kiruna. Jag kunde sitta vid en lägereld omgiven av fjäll och myrar, men valde att stanna nära mina barn på Åland.

Mitt jobb med äldre har gjort mig mer medveten om hur livsstilen påverkar hälsan. Jag försöker leva hållbart.

Naturen har alltid varit viktig för mig. Jag bodde på landet tills jag fyllt aderton och som barn brukade jag göra söndagsutflykter till närskogen med min familj. Det gav grunden för en naturnära livssyn.

Under min militärtjänstgöring fick jag mer specifika vildmarksfärdigheter. När jag var ung brukade jag fjällvandra med mina armékompisar. En gång paddlade vi också kajak från Vittangi i Kiruna till Kuivakangas i Övertorneå. Det var en sträcka på 250 kilometer längs Torne älv.

SOM VUXEN har jag främst bott i stadsmiljö. Jag har ändå sett till att semestra i naturen, eftersom jag mår bra av det. Numera handlar exkursionerna i första hand om att komma bort från infostress och vardagsmåsten. I naturen kan man umgås utan störande element och fokusera på det elementära: sova, äta, vila och vandra.

På Åland finns fina och välutmärkta vandringsleder som passar bra för dagsutfärder. När jag är långledig åker jag ändå helst till fjällen, i först hand till området kring Abisko och Kebnekajse i svenska Lappland.

Det är trevligt att intresset för uteliv ökat, men jag gillar inte den kommersialisering och kapprustning som det gett upphov till. Numera kan man handla mat i fjällstugor, tidigare var det lyx om där fanns färdigt kliven ved. Naturen är ingen nöjespark, man måste visa respekt.

Det roliga med vandringar är att nästan vad som helst kan hända. Plötsligt kan man till exempel stå nos mot nos med en björn. Jag har träffat på skogens jätte ett par gånger i Lapska armen, men aldrig känt mig rädd. □

PETER OJALA
Född 1960.

HEMORT
Jomala, Åland.

UTBILDNING
Civilingenjör,
närvärdare.

JOBB
Vårdare på
äldreboende.

FAMILJ
Fru, två barn
hemma, hundar.

HOBBYER
Läsning, gitarr-
spel, träning.

Motiivi-lehti toivottaa kaunista kesää!

Tapaamme lehden merkeissä seuraavan kerran elokuussa. Ethän unohda verkkolehteämme osoitteessa motiivilehti.fi. Sieltä löydät lukemista myös kesällä.

JHL:N PUHELINVAIHDE
on suljettu 28.6.–1.8.

**TYÖSUHDE- JA
EDUNVALVONTAPÄIVYSTYS**
palvelee 28.6.–1.8.
arkisin klo 9.00–12.00
numerossa 010 7703 311.

JÄSENPAVELUJEN PUHELINPÄIVYSTYS
palvelee 28.6.–1.8.
arkisin klo 9.00–11.00
numerossa 010 7703 430.

Muista myös liiton sähköinen
asiointikanava OmaJHL: jhl.fi/omajhl.

KURSSINEUVONTA
palvelee 28.6.–1.8.
arkisin klo 9.00–12.00
numerossa 010 7703 510.

JHL-opistolla ei ole kurssitoimintaa
12.6.–16.8.

Kitkaa kesäduunissa?

Palkansaajakeskusjärjestöjen maksuton neuvontapalvelu Kesäduunari-info auttaa jälleen tänä kesänä pulmatilanteissa ja neuvoo esimerkiksi palkkoihin, työvuoroihin tai työ sopimuksen laatimiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kesäduunarineuvojan tavoitat arkisin kello 9–15 puhelimitse numerosta **0800 179 279** tai WhatsApp-sovelluksella numerosta 040 747 1571. Voit kysellä neuvoja myös sähköisellä yhteydenottolomakkeella. Löydät lomakkeen osoitteesta kesaduunari.fi.

Sivuille on koottu myös kesäduunarin muistilista ja vastauksia useimmin askarruttaneisiin kysymyksiin.

Palvelu on avoinna 30. elokuuta asti.

108

TYÖTAISTELUA VIIME VUONNA

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa käytiin 108 työtaistelua vuonna 2020. Edellisvuoden luku oli 107. Myös työtaistelulla uhkaaminen tilastoidaan työtaisteluksi. Viime vuonna toteutuneiden työtaistelujen lukumäärä oli 85 ja työtaistelulla uhkaamia oli 23.

Ympäristön ystävä

LÄPI MENI! JHL:n keskuustoimistolle ja alue-toimistoille myönnettiin Green Office-sertifikaatti, joka todentaa sen, että liiton ilmastotyö on tavoitteellista ja koko työyhteisö on siihen sitoutunut.

Green Office on Maaailman luonnonsäätiö WWF:n ympäristöohjelma toimistoille ja yrityksille, jossa organisaatiot selvittävät omat lähtökohtansa sekä laativat konkreettisen ja tavoitteellisen ympäristösuunnitelman.

Green Office -sertifikaatin saadakseen tulee koko työyhteisön laatia itselleen konkreettinen ja tavoitteellinen ympäristöohjelma.

- Nyt oli oikea aika lähteä korostamaan ilmastotyön tärkeyttä liitossa. Ehkä vielä kymmenen vuotta sitten homma ei olisi saanut tuulta samalla tavalla alleen, erityisasiantuntija ja Green Office -työtä JHL:ssä koordinoiva **Anna Malinen** toteaa.

Hän jatkaa, että ilmastoon ja ympäristöön liittyvien teemojen haltuunotto on myös osa liiton laajempaa selvitys- ja vaikuttamistyötä.

JHL:n sisäisessä toiminnassa ilmaston puolesta puhuminen ja uusien rutiinien luomi-

nen luontevaksi osaksi työntekoa on tärkeää, koska liiton jäsentenkin työpaikoilla ja työssä samat muutokset ja pohdinnat ovat varmasti edessä - elleivät jo ole tätä päivää.

- Hieno ja ansaittu sertifikaatti on nyt saavutettu, mutta työ ei ole suinkaan valmis. Päinvastoin, nyt vasta alkaa sen toteutus.

Malinen korostaa että yksi järjestelmän etuja on se, että täytyy pysyä ruodussa.

- Green Office-sertifikaatti voidaan surutta ottaa pois, jos tarkastukset paljastavat, että kriteereistä on lipsuttu.

Ensi vuonna vaihtuu liiton edustajisto. Asetu ehdolle!

Turvallisuuden myytinmurtajat

Työturvallisuuskeskuksen Nolla tapaturmaa -foorumien verkkoseminaarissa 17.-18.8. käsitellään työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin liittyviä myyttejä. Tule pohtimaan, mitkä niistä voidaan vahvistaa ja mitkä kumota.
ttl.fi/nollis-seminaari

Musahuumaa Valkeakoskella

Työväen Musiikki-tapahtuma järjestetään 28.7.-1.8., mikäli rajoitukset suinkin sallivat. Lavalla on kotimaisia huippu-artistejä ja suursuosikkeja: poppia, rokkia, räppiä, salsaa, työväenlauluja ja maailmanmusiikkia.
valmu.com

Tukeeko oma yhdistyksesi jo SASKia?

Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASKin kannatusjäsenet ovat tyypillisesti ammattiliiton paikallisyhdistyksiä. Myös yksittäiset henkilöt voivat tukea SASKin toimintaa. Henkilökannatusjäsenmaksu on 40 € vuodessa.
sask.fi

RUOKA
TUTKA

*Mitä ruoka on?
Mistä se tulee ja miltä se maistuu?*

Ruoka tarjoaa lapselle lukuisia kulkimia uuden oppimiseen.

RuokaTutkasta löydät maksuttomat aineistot ruokakasvatuksen tueksi.

Sivustomme on pullollaan äänisatuja, pelejä, tehtäviä ja videoita sekä kasvatäjille suunnattuja materiaaleja.

Katso lisää:
www.ruokatutka.fi

 Euroopan unionin koulujakelujärjestelmä

 RUOKAVIRASTO
Livemedelverket • Finnish Food Authority

JHL är berett om lokala avtal ökar

JHL:s representantskap dryftade fackets framtid, nya avtalssystem samt förbundets svenskspråkiga service.

text Marina Wiik foto Kati Ahonen och JHL:s bildarkiv

I coronaepidemiens efterdyningar måste JHL utmärka sig som en stark försvarare av arbetstagarnas rättigheter. Den tanken återkom i många uttalanden då JHL:s representantskap samlades till vårmöte den 26-27 maj via distansförbindelser.

Ordet leddes för första gången av **Eija Paananen**, till vardags huvudförtroendeman på Service-centralen Helsingfors. Representantskapets förra ordförande **Sirkka-Liisa Kähärä** avstod från uppdraget då hon valdes till regionchef för Södra Finlands regionkontor.

Tuomas Seppänen från Kouvola är ny vice ordförande för representantskapet och **Marjo Justen** från Raumo försätter som andra vice ordförande.

Mötet var det nuvarande representantskapets nästista stadgeenliga sammankomst, eftersom representantskapsval kommer att hållas nästa vår. Då väljs nya representantskapsledamöter för den kommande femårsperioden.

Det stundande kommunalvalet återkom i flera inlägg under mötet. Eija Paananen påpekade att JHL har en möjlighet att i kommunalvalet visa sin kollektiva styrka och slå vakt om välfärdsstaten.

- Jag önskar att alla i den här salen för vidare ett starkt budskap till föreningar och arbetsplatser om att enbart genom att påverka och rösta kan vi påverka framtiden, sade Paananen.

Paananen efterfrågade en beredskap att samarbeta med den offentliga sektorn från beslutsfattarna. Hon påminde om att den offentliga sektorn i främsta led burit ansvar för offentlig service under coronakrisen.

- Offentliga sektorns arbetstagare utgör en stabil grund att stödja sig på. I kriser litat man på oss.

”Samma lön för samma jobb”

Även JHL:s ordförande **Päivi Niemi-Laine** betonade fackförbunds rörelsens viktiga roll i återbyggnadsarbetet i Finland.

På hösten väntar ett hårt arbete då facket ska försöka stävja vissa arbetsgivarförbunds försök att trampa på arbetstagarnas rättigheter.

JHL har börjat förbereda sig för eventuella förändringar i avtalssystemet. Målet är att trygga

arbetstagarnas ställning även i sådana fall att lokala avtal skulle börja tillämpas i högre grad.

- Det är viktigt att JHL på ett centralt sätt axlar rollen som samhällets stöttepelare och skapar ett uppbyggligt och gemenskapsorienterat samhälle och en väldfärdsstat där man löser saker med samarbete, fredligt och lösningsorienterat, sade Niemi-Laine.

Social- och hälsovårdsreformen ser ut att gå i mål, vilket kräver förmåga till förnyelse vad gäller till exempel intressebevakning också inom JHL. En kritisk fråga är löneharmonisering.

- Man får inte sänka någons löner, utan lönerna ska harmoniseras så att de som gör samma jobb ska ha samma lönenivå, sade Niemi-Laine.

Svensk service under lupp

Representantskapet behandlade åtta motioner från föreningar eller representantskapsledamöter.

En av motionerna hade skickats in av Raseborgs JHL-förening, som krävde att JHL ska öka andelen svenskspråkigt material och värna om kvaliteten på översättningarna till svenska.

”JHL bör vara ett fackförbund som ger lika bra service oavsett om man har finska eller svenska som modersmål”, framhåller föreningen.

I motionen finns inget egentligt förslag och den besvarades därför med en allmän redogörelse om situationen. Svaret gällde endast JHL-förbundets översättningar, eftersom arbetslöshetskassan ansvarar för sina översättningar och sin service.

Förbundets officiella översättningar görs av två kommunikatör-översättare medan finskspråkigt material produceras av hela personalen.

”De översättningar som görs av översättarna håller hög kvalitet, är kontrollerade och har alltid fått god respons. Bägge översättarna har utbildning och arbetserfarenhet inom branschen”, skriver förbundet i svaret på motionen.

I svaret betonas också att ifall allt innehåll på webben ska finnas tillgängligt på finska, svenska och engelska, måste resurserna mångdubblas.

Anna-Lena Aspegren-Törnroos, representantskapsledamot från Malax, begärde ordet i samband med att motionen behandlades.

1

2

– Vårt förslag är att ytterligare en översättare anställs för främst svenska.

- Eftersom det svenska språket är lagstadgat och i alla tider varit ett av vårt lands officiella språk, borde det gå före ryska, estniska och engelska. Vår reaktion på svaret till motionen är: det är vackert så, men inte tillräckligt bra. Vårt förslag är att ytterligare en översättare anställs för främst svenska, sade Aspegren-Törnroos.

Hennes förslag fick bifall av de övriga svensk-språkiga ledamöterna. Dessvärre kunde det inte gå till omröstning, eftersom motioner borde inlämnas till mötet i förväg. Aspegren-Törnroos fick råd om att återkomma till saken under representantskapets höstmöte.

De övriga motionerna handlade bland annat om att JHL borde ha ett mångsidigare kalenderutbud och att elektroniska medlemsansökningar borde gå via föreningarna innan de godkänns. Dessutom uppmanades förbundet utreda möjligheten att ta i bruk en inlärningsmiljö på nätet som skulle riktas till hela medlemskåren.

Överskott trots färre medlemmar

JHL har under flera år kämpat med nedåtgående medlemssiffor, men hur situationen borde tacklas fanns det flera åsikter om under mötet.

Bland annat **Pekka Hirvonen** från Helsingfors och **Jarno Strengell** från S:t Michel talade för att sätta pengar ur JHL:s strejkfond på en omfattande reklam- och värvningskampanj.

Vaili Jämsä-Uusitalo från Uleåborg föreslog i sin tur att förbundet skulle försöka få nya medlemmar bland dem som deltar i vuxenutbildning.

I mötets slutskede godkände representantskapet förbundets verksamhetsberättelse och bokslutet för år 2020.

Coronaepidemin märktes också i förbundets ekonomi: utgifterna sjönk markant jämfört med år 2019, medan JHL:s placeringar gav exceptionellt bra avkastning.

Förbundets resultat uppvisade ett överskott på 25 miljoner euro, men intäkterna från medlemsavgifter räckte inte till för att täcka förbundets verksamhetskostnader.

JHL har grundat en ny enhet för yrkesinriktad verksamhet för att på bred front locka nya medlemmar ur olika yrken till förbundet. □

1 TOLK. Tiina Sjelvgren fungerade som en av mötets två tolkar. Hon belönades nyligen med Hugo Bergroth-sällskapets språkpris för sitt arbete.

2 ORDFÖRANDE. Eija Paananen från Helsingfors ledde sitt första representantskapsmöte. Päivi Niemi-Laine (t.h.) är JHL:s ordförande.

3 REPRESENTANTSKAPSLIEDAMÖTER. Johan Berts och Anna-Lena Aspegren-Törnroos efterfrågar fler översättningar till svenska. Bilden är från 2017.

Hei hetero, näin tulet kaapista ulos!

Kaapista tuleminen, eli omasta seksuaalisesta suuntautumisesta ääneen kertominen ensimmäistä kertaa, ei välttämättä ole helppoa, vaikka eletään jo vuotta 2021.

Yhä yleisempää toki on, että vanhemmat, ystävät ja yhteiskunta ymmärtävät erilaisuutta ja sen, että jopa heterous on ihan ok juttu ja heterotkin hyväksytään sellaisina kuin ovat.

”Kaappielämä”, olit siellä omasta mielestäsi tai et, on pidemmän päälle raskasta ja tuskallista. Tässä sinulle tukea ja vinkkejä, kuinka tulla heterona ulos kaapista.

Tunnustele kaikessa rauhassa omaa seksuaalisuuttasi. Millaisia tunteita vastakkaisen sukupuolen edustaja sinussa herättää? Ovatko tunteet ihastuksen omaisia vai koetko enemmän fyysistä vetoa? Tärkeää on, että sinä itse päätät, mistä tykkäät etkä ota asioita annettuna.

Vaikka ympärilläsi on pelkkiä homoja, ei se tarkoita, etteikö kaltaisiasi olisi olemassa. Sosiaalinen media ja internet ovat hyviä paikkoja tutustua anonyymisti sinunlaisiin ihmisiin ja jakaa kokemuksia. Etenkin jos olet syvällä kaapissa, voi anonymiteetti rohkaista jakamaan ajatuksiasi.

Omasta seksuaalisuudesta voit aluksi jutella hyvän ystävän tai sisaruksen kanssa. Ulostulo voi aiheuttaa läheisissäsi monenlaisia reaktioita, mutta muista, että sinä et ole vastuussa toisten ihmisten tunteista.

Joskus ihmisten tai yhteiskunnan asenteet saattavat olla vahingollisen negatiivisia johtuen ennakkoluuloista ja yhteiskunnan tiukasta homonormatiivisuudesta. Alkuun kannattaakin olla varovainen, missä omaa seksuaalisuuttiaan tuo esiin.

Vanhemmille aiheesta kannattaa puhua kasvotusten tai jos puhuminen tuntuu liian hankalalta, voit kirjoittaa myös kirjeen. Heille uutinen voi alkuun olla shokki, ja he voivat tarvita aikaa sulatella asiaa. Anna siis sitä heille.

Monesti vanhemmille ulostulo saattaa olla myös helppo, kun nuori on uskaltanut jakaa näinkin ison asian hänen kanssaan. Moni vanhempi on saattanutkin jo arvata, että jotain tämänsuuntaista on ollut ilmoilla.

Kaapista ulos tulemisen kanssa ei ole mikään kiire. Voit harjoitella asian sanomista rauhassa peilin edessä. Sitten kun tunnet olevasi valmis, voit sanoa sen ääneen ensin vain itsellesi: ”Olen hetero. Muista, että olet hyvä juuri sellaisena kuin olet”.

Ps. Miltä tuntui tulla ulos kaapista? Tämän jokseenkin absurdin ulostuloperformanssin joudun itse homona käymään läpi lähes viikottain, kun kohtaan uusia ihmisiä. Jotta seuraavien sukupolvien ei tarvitsisi edes tietää, mitä kaapista ulos tuleminen tarkoittaa, on meidän kaikkien asia normalisoida seksuaalisuuden kirjoa. Tervetuloa osaksi Pride-tapahtumia tulevana kesänä. □

Joonas Pesonen on paljasjalkainen korpi-lahtelainen ja bloggaaja, joka tarkastelee nuoren pojan kasvua. Lue hänen esittelynsä motiivilehti.fi.

Vaikka ympärilläsi on pelkkiä homoja, ei se tarkoita, etteikö kaltaisiasi olisi olemassa.

TENA®

PROskin

Ihon terveyden hyväksi.

3023 0023
2090 0243 / 2090 0244

TENA ProSkin inkontinenssi- ja ihonhoitotuotteille on myönnetty Joutsenmerkki sekä kansainvälisen Skin Health Alliance -organisaation hyväksyntä. Sarjaan kuuluvat ihoystävälliset, hengittävät ja erittäin imukykyiset suojat sekä hellävaraiset ja helppokäyttöiset ihonhoito- ja puhdistustuotteet. Yhdessä käytettyinä ne pitävät yllä ihon terveyttä.

TENA ProSkin on luotettava valinta inkontinenssin hoitoon – myös kestävä kehityksen kannalta.

Lue lisää tena.fi

suomen psykologinen instituutti

HAE AJOISSA SYKSYN KOULUTUKSIIN

Työnohjaaja (STOry)

Nepsy-ohjaaja

Kriisityön erikoistumisopinnot

Psykiatrinen lastensuojelutyö

Perhetyö

Psykoterapian perusvalmiudet

Lisätietoja koulutuksista www.psyk.fi sekä kesän
sadepäivien varalle verkkokurssitarjontaa www.opi.digital

Asiakaspalvelu p. 010 2310 333 GSM 045 2799 444

email: asiakaspalvelu@psyk.pro

P.S. Kysy myös räätälöityjä tilauskoulutuksia